

Lily Köhler

De winter is veurbi'j

007 2 131987

de liefde zal nooit weer vergaan

Lily Köhler

De winter is veurbi'j

Disse utgifte wodde wat de centeraasje angaot mit meugelik maekt
deur een subsidie van de perveensie Friesland.

SSR-91

Niks uut disse utgifte mag opni'j drokt en/of eupenbaor maekt
wodden op wat veur meniere dan ok, zonder dat daor van te veuren
schriftelik goedvienen veur geven is.

No part of this book may be reproduced in any form, by print, pho-
toprint, microfilm or any other means, without written permission
from the author.

© 1999 Lily Köhler, Tuk
omslag: Ellen Zoer, Apeldoorn
vertaeling en DTP: Pieter Jonker, De Haule
drok: Drokkeri'je Van der Meer, Oosterwoolde

ISBN 90-6466-101-4

Heufdstok 1

De shock

Veur et eerst, nao tien jaor, kiek ik mit verwondering naor een piep-klein knoppien dat uut et zo op et eerste oge dooie hooft van de rozepolle veur et locht komt.

Ik lope de tuun deur en zie hoe as de tere blossom van de kren-tebomen as een zulveren waes over de gele tietelrozen hennehangt.

Eindelijk bin mi'j de schellen van de ogen valen.

Et veurjaor is uut aende zet!

De volgende dag zie ik deur mien slaopkaemerraem, dat de proe-meboom ommetoverd is in een uutbundig bruidsboeket.

Of ik et even in ontvangst nemen wil...

Jazeker, dat wi'k!

Ik rekke me uut, spring uut bedde en maek een morgenbroggien veur mezels klaar.

Op et dienblad leg ik een roodkleurd klietien waor a'k een pot daampende thee op zette en laot een zaachtkookt ei veurzichtig in een eierdoppien zakken, da'k daor veur uutzocht hebbe.

Roosje, de katte, leit diepe te slaopen op et voetenaende van mien bedde.

Zo te zien maekt hi'j him nargens zorgen over.

Hi'j vertrouwt d'rop dat de Veurzienighied lieve kaeters nooit uut dit heerlijk leven weg rokken zal of overleveren zal an rampen en ellende.

Mis poes!

Niet aliend lieve poesies mar ok lieve meensken lopen elke me-nuut van de dag de kaans zo deur mekaander rammeld te wodden, dat de ienige maniere van overleven 'tiedelik bevroezen' is.

As in een strenge winter...

Ik slikke disse gedaachte hadde deur, tegere mit een roze pille, die ik van de dokter veurschreven kreeg en ete et lekkere reusterde brog-gien mit jam op.

Ik luustere naor de merels.

Opni'j trekt de proemeboom mien andacht.

De milde veurjaorsregen zorgde d'r veur dat hi'j zo uutbundig te straolen staot.

Ik geniete en omaarm et veurjaor as een paskochte body-stocking.
De geestelike hobbels en bobbelen van de laeste jaoren bin glad-
streken en ik vule hoe de kracht weer deur mien lief stroomt.

Veur de zoveelste keer zet ik mien gedaachten weer op een rie-
geltien.

Et was 22 jannewaori 1987...

Et vreur tien graoden.

Ik ree in de trein van Rotterdam naor huus. Ik was naor mien
oolde mem van negentachtig in et verpleeghuus west.

Ik geve verschrikkelike vule om heur.

We lieken op mekeer.

Alderdeegst zoveule, dat ik heur allieend mar an hoeft te kieken om
te begriepen wat as ze zeggen wil.

'Mem, ik moete naor huus

Ankem weke kom ik weer.'

'Goed schat.

Bi'j' veurzichtig?'

'Ja, netuurlik.

Dag lieverd.

Tot ankem weke.'

Even een tutien.... even mekeer ancroepen... altied weer etzelde
ritueel.

Ik ree mit de tram naor et station en stapte doe de trein in.

Twie uren en een kertier zol ik over de reize doen.

De lege zonne scheen fel over et winterse laandschop.

Inienend kwam d'r hoge an de locht een prachtige regenboge.

Omreden de trein tussen de weilanen deur ree, kon ik him van et
begin of tot an et aende toe zien.

In Zwolle stopte de trein en stapten d'r vier vlotte jonge maegies
in. Ze kwammen in de coupé naost me zitten.

Ze lachten zo vrolik, dat ik et niet laoten kon de hieltied naor
heur te kieken.

Traoge zakte de zonne vot achter de horizon.

De regenboge verdween.

Hoe et kwam wus ik niet, mar inienend overvul me een onbe-
stemd gevuul.

Ok de maegies weren uitgieheld.

'Zol die regenboge echt een verbond mit God wezen?' vreug ik
me of.

Ik was niet gelovig grootbrocht, mar de verhaelen uut de biebel

interesseerden me wel.

'Is et waor dat God, nao de zondvloed, beloofd het dat Hi'j de eerde mit de hemel verbienen zol om oons nooit meer allierend achter te laoten?

Konnen die schitterende regenboge kleuren now mar in druppels op al die zieke oolde meensken naor beneden valen.

Dan zollen alle piene en verdriet eindelijk veur heur es wat verzaacht wodden...'

Toegelikertied mit disse verheven gedaachte schudde ik mien heufd en mompelde:

'Wat zit ik toch te tjaantelen...'

Diepe naodaenkende glee mien blik deur et raem naor buten toe, waor de omtrekken van et laandschop nog mar krek te zien weren.

Ik kon et hiel goed overzien, want ik ree achteruut.

Heufdstok 2

De begraffenisondernemer

Eindelijk ridt de trein et station in.

Ik trekke mien jasse an en dri'j de wollen sjaal een keer extra om mien nekke.

Ik stappe de trein uut en lope over et uutsturven plattelaandsstationnegien naor de uutgaank.

Omdat Fred, mien man, him de laeste tied slim muui vuulde, heb ik him de auto mitgeven.

Now moet ik naor huus lopen, omreden d'r alliend om et ure een bus gaot.

Et is een beheurlik aende.

Ik spreek mezels even flink toe dat ik niet zeuren moete.

Bi'j elke stap zing ik een riegel van een fleurig kabberetlietien, et helpt.

A'k thuus kommen bin, vien ik tussen de tientallen sniepsnaoren, die altied in mien tas zitten, de sleutel en ik doe de deure los.

Et is koold en ongezellig in huus.

Ik zette de verwaarming an en de stikke de stekker van de grote schemerlaampe in et stopkontakt.

Dan lope ik naor de kraene om een ketel waeter te vullen veur de koffie.

'Ding-dong'.

D'r wodt beld.

Ik doe de deure los.

'Goeie, kom d'r in!' roep ik uut 'e schroeven tegen de buurvrouw.

'Goh, ik bin krek thuus.

Ik bin vandaage naor mien mem in Rotterdam west.'

Ze staot op 'e stoepe en et liekt zuver dat ze d'r een betien mit an is.

Ik viene dat ze heur gespannen gedreegt en vraoge of d'r wat is.

Zwiegende stapt ze naor binnen.

'Te moe'n de schoele bellen,' zegt ze slim haostig.

'Drekt.

D'r is wat verschrikkeliks gebeurd.'

'Toch niet mit Fred?'

Ik vliege naor de boeekaaste, waor as de tillefoon in staot, gaon op een stoel zitten en dri'j et nommer.

'Ja goeie, mit Lily.

Mien buurvrouw is hier en zi'j zegt dat ik jim bellen moete.

Is d'r wat mit Fred?'

De conciërge, die de tillefoon annemt, dot anders as gewoon.

'Eh, een ogenblikkien,' zegt hi'j ontwiekend.

Ik waachte.

Een menuut.

Twie minuten....

D'r komt een kollega van Fred an de lijn.

Et dot bliken dat de conciërge de hoorn in die zien hanen drokt het en him de klus klaoren lat.

'Wat is d'r toch an de haand!' roep ik mit argernis.

'Zeg et!

Is d'r wat mit Fred?

Hebben jim een dokter haeld?'

'Ik geve jow Netje,' is et iezege bescheid.

Netje, de lerares Fraans, die deur et leven al slim op 'e donder had het, nemt de tillefoon over.

'Ja, mit Netje.

Lily, ik zal et je mar eerlik zeggen.

Fred is dood.

Hi'j het een ure leden een hatanval had.

D'r was niks meer an te doen.

Hallo, bi'j' d'r nog?'

'Ja.'

Ik zit op mien stoel en bevieze op etzelde stee.

Ik kan alliend nog 'goeie' zeggen en leg de hoorn op 'e haoke.

Ik kieke de kaemer in en kom nochteren tot de konklusie dat et daor ien grote bende is.

Ik was morgens vroeg naor Rotterdam gaon en hadde gien tied meer had om de rommel op te rumen.

Fred zol pas om half tiene klaor wezen op schoele, naodat hi'j een lezing veur de brogklassers holen hadde en ik zol koffie zetten.

De buurvrouw staot, as een staandbieldd op een sokkel, doodstille in de kaemer.

Ze dust heur niet te bewegen.

Inienend dri'jen d'r twie felle lochten et tuunpad op.

Twie van mien beste vrunden, Marion en Guus, stappen uut de

auto en kieken mit angstige gezichten deur et donkere raem naor binnen.

De gedienen bin nog eupen.

Ik doe de deure los.

Zwiegende geven Guus en Marion me een tuut en gaon op 'e baank zitten.

Niet iene zegt een woord.

Et liekt krek een tafereel uut een 17e ieuws schilderij'e.

Vier meensken die mekeer verkramp't ankieken, in een rommeli-ge kaemer.

Weer gaot de belle.

Johan, een baoskerel en een reuze kammeraod, stapt de kaemer in.

Ok hi'j hadde heurd dat Fred wegraekt was.

'Bin jim hier al lange?' vragt hi'j an Marion en Guus.

'Nee, pas.'

De buurvrouw krigt et wat roemer now d'r meer meensken bin-nen en zegt dat ze mar weer op huus angaot.

'Ik blieve bi'j jow,' zegt Marion beslist.

Staorigan begint d'r weer wat bloed deur mien aoren te stromen. Zaekelik zeg ik:

'De kiender moe'n et weten.

Waor bin ze?'

De tillefoon gaot.

Yvo, mien zeune, die krek een half jaor op 'e High School in San Francisco zit en een speciaole antenne schient te hebben om op de meest cruciaole mementen van him heuren te laoten, belt op vanuut Amerike.

Rustig zeg ik:

'Tef, pappa is wegraekt.

An een hatanval.

Kuj' zo gauw as et kan thuis kommen?

Een tuut, hen lieverd.

Tot gauw.

Goeie.'

Ik perbere Ellen, mien dochter, te pakken te kriegen, mar die is niet thuis.

De pelisie vint heur in een kefé.

Hielendal overstuur belt ze nao tien minuten op.

'Mam, hoe moet dat now!

Ik kom heur! Mit een taxi!

De chaos wodt nog groter as de buurman anbelt en zegt dat de begraffenisonderneming *De Laatste Eer* weten lat dat d'r zo gauw as et kan kleren brocht wodden moeten.

Even liekt et d'r op dat ik instotten zal, mar ik blief overaende.

Ik vraoge of iene me even brengen wil, omdat ik gien auto hebbe.

'Fred het him mitneumen,' verontschuldig ik me.

Ik komme overaende, vergete de kleren van Fred mit te nemen en lope zonder jasse naor buten.

Marion legt him over mien schoolders henne.

Guus en Marion rieden me naor de aula.

Veur de deure is d'r plak genug.

Et is evenzogoed haost tien ure aovens.

We stappen uut en Marion drokt op 'e belle van de begraffenisonderneming.

Kraekende gaot de deure eupen.

'Kom d'r mar in,' zegt de begraffenisondernemer.

Hi'j rokt naor draank en het een rood anlopen gezichte.

Aachter oons slöt hi'j de deure en knipt in de gaank een lochien an. Weer dot hi'j een aandere deure los en ik zie in et halfdonker een kaemer, die op een vertrek uut een griezelige horror-film liekt.

Guus en Marion drokken me naor binnen.

De begraffenisondernemer gaot achter zien bureau zitten en voolt de hanen.

'Ik kondoleer jow mit et verlös van jow man,' zegt hi'j op een toon die verradt dat hi'j dat al vaeker zegd het.

'Gao mar even zitten.

Ik begriepe dat jow slim van streek binnen, mevrouw, mar ik moet jow toch een peer vraogen stellen.

D'r is naemelik haost bi'j.

Jow man leit hier al aanderhalf ure en d'r moe'n now gauw maotriegels neumen wodden.

As eerste vraoge.

Willen jow dat jow man begreuve wodt of kremeerd?'

'Begreuve,' zeg ik flink en daank God dat ik dat wete.

Op een zunnige dag in de zeilboot hadde Fred et tegen me zegd.

De begraffenisondernemer neteert et.

Op dit laete ure liekt de procedure him mit te valen, et gesprek gaot aorig vlot.

De twiede vraoge is:

‘Willen jow een inkeld of een dubbeld graf?’

Op dit mement vaalt veur mi’j et doek.

Nog nooit in mien leven hadde ik daarover naodocht, iens niet of ik wel begreuen wodden wol.

En hier, op disse koolde jannewaori-aovend om half elven, moet ik him et bescheid geven.

De begraffenisondernemer markt et en wodt een tikkeltien ongeduldig.

‘Mevrouw, ik wete dat et veur jow allemaole slim onverwaachs is, mar ik moete toch een bescheid van jow hebben.

Willen jow een inkeld of een dubbeld graf.’

Even daenk’ ik dat ik gek wodden bin, of dat ik slaope en een nachtmerrie hebbe.

Ik vraoge an Marion waoras die man et over het.

‘Lao’k et aandere zegen,’ perbeert de begraffenisondernemer zien woorden een betien beter te kiezen.

‘Willen jow dat jow man allieud begreuen wodt, of dat jim tegeere in etzelde graf kommen.

Willen jow dat mit een tunegien of mit een stien.’

‘Mit een tunegien,’ antwoord ik.

‘En willen jow dus een dubbeld graf, zodat jow laeter bi’j jow man begreuen wodden kunnen, of willen jow liever dat jow man allieud leit.’

‘Doe mar saemen,’ zeg ik lakoniek en viene dat zoks veur Fred een betien gezelliger is.

De begraffenisondernemer liekt tevreden.

Hi’j het et bescheid kregen en schrift et op.

Dan vervolgt hi’j.

‘Wat veur kiste willen jow hebben.... d’r bin drie soorten.

Van vurenhoolt, die is de goedkoopste.

Van iekenhooft, die is duurder en de zwaor iekenhooften mit beslag die komt op zo’e’n drieduzend gulden.’

Weer flitsen de meest verschrikkelike gedaachten deur mien heufd.

Fred in een kiste!

In disse slimme koolde in de grond!

Hoe moet dat now!

D’r vaalt veur de twiede keer een laoge ies over me henne.

‘Doen jow mar de duurste,’ zeg ik zaachte.

Zonder ienige emosie staot de begraffenisondernemer op, lopt al

vaast naor de deure en zegt:

‘Willen jow binnen et half ure de kleren van jow man even bi’j me langes brengen?’

We kun echt niet langer waachten.

Jow man leit hier al meer as twee uren, we kun him aanders niet meer in de kleren kriegen.’

‘Marion, hoe moet dat now!’ raos ik inienend wanhopig.

‘Ik kan dit niet an!’

‘Gao mar even bi’j jow man kieken, dat is beter veur jow.

Dan hebben jow him zien,’ sust de begraffenisondernemer goed bedoelende.

Hi’j komt uut de stoel overaende, legt de haand op ’e knoppe van de deure en lopt alvaast de gaank in.

Wat him angaot is de veurstelling oflopen en kan hi’j zo gauw as kan weer weeromme naor de waarme kaemer van moeder de vrouw.

‘Disse kaante mar op,’ wist hi’j oons de weg.

Marion pakt mien haand vaaste.

Tegere lopen we naor een nog verschrikkeliker kaemertien, waor as Fred opbaord leit.

Op ’e drumpel stot een dadde laoge ies over me henne.

As bevreuren stao ik veur de liefste man, die ik in mien leven kend hebbe.

Bezorgd kiek ik naor een raempien, dat boven zien heufd wied eupen staot.

Ik wies d’r naor en zegge tegen Marion dat dat dichte moet, omdat Fred aanders koolde vatten kan.

‘Mevrouw,’ ropt de begraffenisondernemer van de gaank uut.

‘As jow votgaon, kun jow de buterdeure wel achter jow dichtetrekken, heur.

Vergeet veural niet binnen et half ure de kleren van jow man te brengen, aanders kommen we in de perblemen.’

Zels nikken kan ik niet meer.

As een Madame Tussaud-beeld wod ik deur Marion de gaank inscheuven en strompel naor de auto.

De deuren klappen achter me dichte en we rieden naor huus toe.

Thuus kommen zie ik dat mien huus vol meensken is.

De rektor, een hiele protte kollega’s, allegere zitten ze zwiegende in de rommelige kaemer.

De achterdeure ston eupen, daoromme konnen ze d’r in kommen.

Ik hadde him vergeten dichte te doen, veurda'k naor Rotterdam
gong.

Ok Ellen is thuus.

Ze goelt slim en vaalt in mien aarms.

'We moe'n de kleren uutzuken,' zegt Marion.

'Oe God, ja!'

Tegere lopen we naor de slaopkaemer en doen de kaastedeure los.

Veur de vierde keer vaalt d'r een laoge ies over me henne.

Ik zuke de lievelingskleren van Fred uut.

Et gruun fluwielen jassien en de brune suède schoenen.

'Geef mar hier,' zegt Marion.

As een ingel staot ze naost me, propt de kleren in de grote pla-
stieken poede en geft die poede an Guus.

Hi'j brengt ze veur me vot.

Ik heure van de rektor dat Fred tiedens de lezing veur de brog-
klassers in mekeer zakt is.

Dat gebeurde percies om 20.15 ure.

D'r weren meer as duzend meensken in de zael.

Now wodt de ieslaoge veur de vijfde keer over me hennegeuten.

'Om 20.15 ure,' bedaenk ik in een flits.

'Doe zat ik in de trein van Rotterdam naor huus...

Deur et raempien zag ik in de veerte een grote regenboge an de
locht staon, mit schitterende kleuren.

Ik geloofde dat dat een verbond mit God was.

Een verbond dat Hi'j oons nooit meer allierend laoten zol.

Ik hadde et argens in een kraantien lezen.'

'Wi'j' een slaoppille?' vragt Johan.

'Graeg.

Ik gao op bedde.

Ik kan niet meer.'

Heufdstok 3

Yvo komt uut Amerike

De eredaegs heur ik Marion thee zetten en doe mien ogen los.

Johan mien alderliefste vrund, hadde gisteraovend laete nog slaoppillen veur me haeld bi'j de aptheek en ik hebbe d'r viere inneumen.

Et risseltaot is dat ik de hiele naacht rechtop in bedde zeten hebbe en nog wanhopiger en vermuuider bin dan zonder die pillen.

Ik stroffel et bedde uut, doe de kleren an en neem een hap brood van et broggien dat Marion veur me klaor zet het.

As een zombie loop ik deur de kaemer.

De tillefoon gaot.

Ik neme him op en heur:

'Huj' mam, mit Yvo!

Ik kon een vliegtuug eerder nemen en stao al op Schiphol!

'Wat fijn daj' d'r al binnen, we kommen je ophaelen!'

Ik stao onvaaste op 'e bieten en wete niet, naodat ik de tillefoon daelelegd hebbe, hoe a'k naor Schiphol kommen moete.

Weer is d'r een schat van een vrund, een kollega van Fred, die Yvo ophaelen wil.

Ellen, die gisteraovend laete nog kwam, wil wel wat bosschoppen haelen gaon. Ze heurt me scharrelen en springt et bedde uut.

'Wat moet ik kopen?' vragt ze.

'Kan me niet schelen.

Hier is geld, koop mar wat.'

Ik haele mien pottemenee uut mien tasse en geef him an Ellen.

Wiels ik naor de badkaemer lope, kiek ik even in de spiegel en zie een blik, frommelig heufd mit fletse ogen, waor diepe kringen onder staon.

Ik laote de douche as een klaeterende waeterval over mien lief denderen en doe de kleren an.

De dag, de grauwste in mien leven, leit as een somber klied veur mien voeten.

An et aende van de middag dri'jt d'r een auto et pad op.

Yvo vligt, nao een half jaor vot west te hebben, in mien aarms.

'Kiend, wat ziej' d'r goed uut!'

Et klinkt helderop deur de tuun.
 'Waor is pappa?' is de eerste vraoge van Yvo.
 'In *De Laatste Eer*.'
 'Ik docht dat hi'j thuus was.'
 'Nee,' zeg ik en durf et spookbeeld van de veurige aovend niet hadde-op te zeggen...
 'Tegere mit Marion en Guus bin ik naor him toe west.
 In een klein ziedkaemertien leit hi'j.'
 Mien man!
 Mien krachtige, prachtige jonge man van 49 jaor.
 'Ik hebbe wat kedogies veur jim mitneumen,' zegt Yvo.
 'Kiek, veur jow sukelao van et vliegveld in Los Angelos en veur Ellen een boek en veur jow nog een sjaal en een mooie trui.
 En een kamera.
 Die bin hielendal niet duur in Amerike.
 Hoe vien ie disse broek?'
 Trots hoolt Yvo een ofgrieselik kleurde driekwat broek omhogens en glimt.
 De broek het alle kleuren van de regenboge.
 De regenboge!
 Weer schöt hi'j te veurschien, zoas ik him in de trein zag.
 'Ik trek him drekt an.'
 Nao een peer minuten komt Yvo weer de huuskaemer in en zo-
 waor moe'k verschrikkelik hadde lachen.
 Onder die felkleurde broek staon twie brune kuten as paolen in
 twie hiele grote gymschoenen.
 'Wi'j' koffie?' vraog ik.
 'Nee thee.
 Jong, die Amerikanen die kun gien thee zetten.
 Wanneer wodt pappa op et hof brocht?'
 Inienend vaal ik weeromme in de warkelikhied.
 'Over drie daegen al.'
 'Het hi'j piene had?'
 'Nee.
 Ze hebben me verteld dat hi'j drekt buten westen was.'
 'Mam, ik kan et me niet veurstellen dat pappa d'r niet meer is!
 Ik wil jim zoveule over Amerike vertellen... dat et daor zo gewel-
 dig is.
 Ik wete niet waor a'k beginnen moete.
 Et is iene grote chaos in mien kop!'

'Weej' waj' doen kunnen,' zeg ik en vuul dat et hiel goed veur me is da'k weer wat moederen kan.

'We gaon even wat eten en dan op bedde.

Morgen moe'n we vroeg op.'

'Ik gao mar weer naor huus,' zegt Marion.

'Ontzettend bedaankt veur alles waj' veur oons daon hebben, Marion.'

'Dat is wel goed, heur,' lacht ze lief.

Ik pakke heur jasse van de kapstok en leg him over de schoolder.

Nao drie dikke tuten doe ik de deure dichte en bin veur et eerst hielendal alliend.

Ellen leit op bedde.

Yvo slapt as een roze en stillegies sloep ik naor mien eigen vertrouwde slaopkaemer.

Ik doe de gediene dichte.

Goddaank bin mien kiender hiel dichte bi'j me in de buurt.

Wat een troost.

Et grootste kedo dat ik van Fred kregen hebbe.

Ik doe de kleren uut, doe et locht uut en schoef tussen de laekens.

Zo veer meugelik naor mien eigen kaante, in dat verschrikkelijke grote bedde.

Dat bedde, waor as ik tegere mit Fred viefentwintig jaor laank lief en leed in dield hebbe.

In et laeste, mit de rogge naor die verschrikkelijke lege helte toekeerd, vaal ik in de slaop.

Heufdstok 4

De begraffenis

Iene van de volgende morgens doe 'k mien ogen los.

Et is nog pikkedonker buten.

Ik laote de gedieneu dichte en gao zochtende op 'e raand van mien bedde zitten.

Om elf ure gaot et gebeuren.

Goddaank was ik d'r hiel wis van dat Fred begreuen wodden wol.

Verende in de Weerribben, tussen de waeterlelies, hadde hi'j tegen me zegd:

'Liel, nooit van mien levensdaegen wi'k kremeerd wodden.'

Ik laote mien bienen henne-en-weer bongelen en daenke nachteren:

'Wat za'k antrekken?

Mien zwatte broekpak mit dat vlotte jassien of een zwatte jurk?

Nee, gien zwatte jurk.

Mien broekpak.

Ik doe een roze sjaaltien om 'e nekke, aandere is alles hielemaol zo verschrikkelik zwat.'

Ik kom overaende en strompele naor de douche.

Ik lope langs Yvo's slaopkaemer en heur niks.

Hi'j is de jet-lag nog niet te boven kommen.

Ellen is wel op.

Ze is al in de kleren en het thee zet.

'Huj, mam!

Hoe laete kommen de auto's?'

'Om half elven.'

'Hoeveule?'

'Twieje, de eren van de familie kommen mit eigen vervoer.'

'Komt pappa hierhenne?'

'Nee, wi'j gaon eerst naor de aula en dan naor et hof.'

'Zeg ie nog wat?'

'Nee, ik kan et niet.'

'Ik ok niet.'

Intied is Yvo van de praoteri'je ok wakker wodden en komt in de

pyama an de keukentaofel zitten.

'Tjeetje, daor he'k hielendal niet over naodocht,' zegt hi'j verslegen.

'Moet ik wat zeggen?

Ik bin de ienigste zeune, hoe moet dat now?'

Ik heb inienend slim medelieden mit him.

As een hond die sleugen is, zit hi'j daor inmeakaander deuken boven zien daampende kop thee en wet him gien raod.

'Laot et allegere mar over je henne kommen, Ief,' troost ik.

'Trek je kleren mar gauw an, over een ure gaon we vot.'

Yvo smeert him een broggien en propt et in de mond.

Alles leek him gister nog zo gewoon, alderdeegst een betien fleurig.

Inienend is et hadde warkelikhied wodden.

Ik doe de kleren an en stao diepe naodaenkende veur de spiegel et roze sjaaltien op verschillende manieren om 'e hals te kneupen.

Yvo gaot onder de douche en trekt uut zien overvolle koffer een donker pak veur et locht.

Hi'j kamt et haor en gaot in de kaemer op 'e baank zitten te waachten.

'Daor kommen de auto's al,' ropt Ellen.

Haostig doen we oonze jassen an en slaon de deure aachter oons dichte.

Deur et raempien van de grote zwatte auto kieken we alle drieje verdoofd naor buten toe.

'Van now of an nooit meer mit 'n vierend vot,' schöt et deur me henne.

Veur de aula zie ik een hiele protte bekenden wat verslegen mit mekeer staon te praoten.

Fred was tekenlerer.

Hi'j is zo onverwaachs wegreaekt, dat zij' heur daor ok gien raod mit weten.

'Wat een protte meensken bin d'r,' zegt Ellen.

'Moej' toch es kieken mam!'

We stappun uut de auto en moe'n in een klein kaemertien waachten.

De familieleden bin d'r al.

Zwiegende geven we mekeer een tuut en slaon de aarms om mekeer toe.

De bode van de begraffenisverieninge komt d'r in en veur de

twiede keer moewwe de grote zwatte auto in.

Bi'j et hof wodt de kiste uut de liekwaegen tild en op een karre-
gien zet.

De kollega's kun him niet dregen, omreden de kiste te zwaor is.

Et is krek as ik mien emoties as een stevig verbaand om mi'jzels
henne bunnan hebbe, zo lope ik mit de kiender achter de kiste an
over et knisperende grint.

De bode dirigeert dat we allemaole stoppen moeten.

De kiste, mit Fred d'r in, moet aliend naor et graf reden wodden,
omreden et gat te diepe is en niet iene zoks zien mag.

Ik wil achter de kiste an lopen, mar de bode hooft me zeer beslist
tegen.

'Nee mevrouw, jow moe'n hier waachten.

Et is voor jow eigen bestwil,' zegt hi'j.

Et is vief graoden onder nul.

De grond is bevreuren.

'Eerst moet et zeil d'r overhennelegd wodden.

Dan zien jow niet hoe diepe et gat is,' heur ik zeggen.

Weer trek ik et verbaand strakker om me toe.

Piepende heur ik de kiste naor beneden zakken.

Op zoe'n tien meter ofstaand stao ik te kiekken.

De bittere koolde en de verschrikkelijke emoties maeken dat mien
geest in een nog dikkere iesklompe veraandert.

Onbeweeglik zie ik, tegere mit nog honderden meensken, hoe as
Fred staorigan in de bevreuren grond zien laeste rustplak vint.

Op et hof waoras de zonne volop schient, zingen de voegels op
disse winterse dag zo uutbundig, da'k dit geluud mien hiele leven
laank nooit meer vergeten zal.

De bode wist naor me dat we naor et graf kommen meugen.

Mit de arms om mekeer henne slegen steren Ellen, Yvo en ikke
zwegende naor et brune zeil.

De strakblauwe hemel liekt uut zien hoge post, troostende, een
klein betien of te daelen naor de eerde.

Daenken kan ik now hielendal niet meer.

In de veerte heur ik de bode zeggen:

'Vrouwluden en manluden.

Ik dank jim allemaole, uut naeme van de familie, veur et bezoek.
Jim kun doukies naor de aula gaon, daor wodt een kop koffie schon-
ken.

Willen jim weer achter de familie ansluten?'

Ik hool de hanen veur et gezichte.
 Ik kan en wil Fred hier zo niet aachterlaoten.
 Ellen en Yvo drokken me veuruut.
 'Gaot et een betien, mam?' vragt Ellen.
 'Ja.'
 'Ie bin flink,' zegt Yvo.
 'Jim ok.'
 'Wat gaot d'r now gebeuren?' vragt Ellen.
 'De meensken gaon oons kondeleren.'
 In de dörpsaula, mit de hoolten vloer en brune taofelties en stoe-
 legies, stromen de meensken naor binnen toe.
 'Jow man was een geweldige lerer,' heur ik zeggen.
 'Daank je wel.'
 'Wat vreselik toch, en zo jong nog.'
 'Kondeleerd.'
 'Starkte.'
 'Kondeleerd.'
 'Daank 'e wel, daank 'e wel...
 Pfff, Ief, ik wil een koppien koffie!
 'Dat God Jow helpen en steunen mag.'
 'Daank 'e wel, daank 'e wel.'
 'Hier mam, drink es uut.
 Ie hebben nog de hieftied gien koffie had.'
 Ellen drokt mi'j een koppien onder de neuze.
 'Jongen kiek es, ik trille hielendal,' giechel ik awwe et lepeltien
 rinkelen heuren.
 'Geft niks,' zegt Yvo zachies, mit een licht Amerikaans accent.
 'Ik hole et paantien wel vaaste.'
 'Ik verstao je haost niet... ie bin een echte Amerikaan wodden.'
 'Mam, ie lachen!' ropt Yvo oplocht.
 'Hebben jim al koffie had?'
 'Ja.'
 'Wat gebeurt d'r hiernao,' wil Ellen weten.
 'Dan gaon we naor huus en is alles aachter de rogge.'
 Eindelik, nemt de laeste vrund ofscheid.
 'Is alles naor weens verlopen?' vragt de bode.
 'Ja,' zeg ik.
 'Waor bin de auto's?'
 'Ik zal ze kommen laoten.'
 Ik zuke mien tasse en lope naor de gaank.

De jassen hangen nog keurig op 'e kapstok en de auto's staon al klaar.

Ik geve de bode een haand en zeg:

'Dag meneer.

Bedaankt veur alles.'

De auto's starten en dan rieden we vot.

Zo veer as et kan vot... van dit vreselike onheilsplak.

Ok van al die lieve meensken, die zo fantastisch west binnen om me te steunen op disse verschrikkelike dag.

De auto's dri'jen de hoeke omme en we stoppen veur oons huus.

Op 'e stoepe, vlak veur de buterdeure, zie ik een levensgrote donkergrieze container staon.

De gemientereiniging het him daor daelezet.

Dat was ok zo.

Ik hadde een brief ontvongen, waarin ston dat hi'j bezorgd woden zol op 27 jannewaori 1987.

Ik hadde de brief lezen, mar d'r hielendal niks van begrepen.

Een grieze container...

Op mien stoepe, op dit mement van de dag.

Symbolischer kon et haost niet.

Heufdstok 5

Et doppien van de shampooflesse

'Mam, d'r is wat verschrikkeliks gebeurd!'
Ellen raost et van de badkaemer uut en ik stappe slaopdrunkend van bedde.

Nao die verschrikkelijke begraffenis heb ik, wonder boven wonder, toch nog een peer uren slaopen kund en bin daor slim verbaosd over.

Ik trekke mien ochtendjasse an en lope de gaank in.

Onder de deure van de badkaemer deur zie ik waeter deursiepen.

'Doe es eupen?' vraog ik schrokken.

Spiernaekende staot Ellen in de eupening.

Gauw gao ik naor binnen en doe de deure dichte.

'Kiend, de vloer staot hielendal blaank.

Dri'j die kraene dichte!'

Lange slierten kletsnat haor plakken op Ellen heur slaanke lichem.

Ze dri'jt de kraene dichte!

Dan goelt ze:

'Ik hebbe et doppien van de shampoo in et ofvoerputtien valen laoten en now wil et waeter niet meer votlopen.'

Ik, die altied wend was ditsoorte van situaosies mit geduld en humor op te lossen, bin spraakeloos.

Buten mezels roep ik inienend lelk:

'Waoromme hej' die staankofsluter d'r now weer uuthaeld!

Ik hebbe je toch al wel twintig keer zegd daj' dat niet doen mos-sen!'

'Mar dan kleven al die haoren an dat reuster vaaste en dan stroomt et waeter niet meer weg,' zegt Ellen.

'Now stroomt et hielendal niet meer vot,' biet ik heur toe.

Ze staot d'r zo zelig bi'j, dat ik medelieden mit heur kriege.

'Hoe komt dat doppien now in dat ofvoerputtien te lane?'

'Ik hadde et naost de shampooflesse op et plaankien zet en doe vul et naor beneden.

Percies op 'e kop, zo et puttien in.

Ik dee et niet mit opzet, ik kan d'r niks an doen.'

Van de schrik roegelen heur de traonen over de wangen.

Ik trekke mien pyamabroek, een tikkien te laete, omhogens.

'Dreug je eerst mar even of,' zeg ik nochteren.

'Zo vat ie nog koolde.'

'Huj,' ropt Ivo veur de toedeure.

Hi'j was van et geraos wakker wodden en komt even polshoogte nemen.

'Kan ik soms helpen?'

'Ja.'

Veurzichtig eupent hi'j de deure en veur de twiede keer stroomt et waeter de gaank in.

'Goh, et liekt hier wel een zwembad,' zegt hi'j lakoniek.

'Da's echt wat veur mien zuster.

Hoe het ze dat now veur mekeer kregen?'

'Ik hebbe et doppien van de shampoo in et ofvoerputtien valen laoten en now is hi'j verstoppt.'

'Ik zie et.

Dat doppien hej' d'r goed inmikt.'

'Ik hebbe et d'r zels niet inmikt.

Et is d'r vanzels invalen.'

'Jonges, et liekt me verstaandig awwe eerst dat waeter es opdweilen gaon, aandere kuwwe niet zien of dat doppien d'r warkelik in zit.

'Ief, in de schure staon een peer emmers mit dweilen.

Wi'j' die even haelen?'

'Ik kan d'r echt niks an doen...' goelt Ellen nog de hiel tied, wiels ze bibberende een hemd en onderbroek antrekt.

'Meid, zit niet te zeuren,' zegt Yvo.

'Pak een dweil, dan hebben we de troep zo opruimd.'

Nao vief minuten is de vloer dreuge.

'Wat now,' daenk ik hadde-op.

Even staon we as drie domme gaanzen in et puttien te loeren.

'Misschien kuwwe dat doppien mit de badbossel d'r uut peuteren,' stelt Ellen veur.

'Nee oen, netuurlik niet,' zegt Yvo.

'Dan drok ie et aliend mar veerder naor beneden.'

'Weej' wat ik doe,' zeg ik mit een gezichte al zo'k de boekdroekunst uutvunnen hebben.

'Ik belle gewoon een man op, die haelt dat doppien d'r wel veur me uut.'

‘Wat veur man?’ vragt Yvo.

‘Een loodgieter of zo, wie moet ik aandere veur zoks opbellen?’

‘Dat gaot je dan wel een kaptal kosten.’

‘Die man gaot de hiele vloer opbreken en dan kriej’ laeter een hiele hoge reken.

Ik kiek wel even in de schure of ik wat viene kan om dat doppien d’r uut te haelen.’

Op zien grote blote voeten lopt hi’j vlogge de badkaemer uut.

‘Kom mit,’ zeg ik tegen Ellen.

‘Wi’j gaon eerst een kop koffie zetten vanwege de schrik.’

Ellen slat een haanddoek om heur natte haor en zicht hoe Yvo een peer stokken iezerdraad, een tange en een haandbore de badkaemer insjouwt.

‘Wat moej’ daor now toch mit?’ vragt ze smeelsk.

Dan heurt ze me in de keuken goelen.

Ik kan et niet meer tegen helen.

‘Wat is d’r now, mam!’ ropt ze schrokken.

‘Waoromme goel ie now?’

Et lokt Yvo vaast wel om dat doppien d’ruut te haelen.

Daor hoef ie toch niet zo van streek van te wezen?’

Hielendal ontredderd kiek ik heur an.

Ik schrik van mezels... veur et eerst in al die daegen hebbe ik mezels niet meer in de haand.

De traonen stromen me over de wangen.

‘Dat stomme doppien...’ snik ik.

‘Dat et deurstromende waeter ofslöt...’

Et liekt wel et aende van oons gelok, dat we al die jaoren mit ’n vierend had hebben.’

‘Och mam!’ zegt Ellen lief en legt een aarm om mien schoolders.

‘Doe niet zo overdreven.’

Ie moe’n je niet zo gaon laoten heur, dat is hielendal niet goed veur jow.

Gebruuk toch je verstaand.

Dat doppien het d’r hielemaole niks mit van doen!’

Driftig snute ik de neuze en verbarg mien gezichte in de hanen.

‘Ik kwam zomar op die gedaachte...’

Krek zo rempend as dat doppien die stomme ofvoerpiepe ofsleut, is pappa uut oons leven wegraekt.’

Yvo stapt de keuken in en ropt fleurig:

‘Het d’r iene wat an een doppien van de shampooflesse?’

'Is et lokt?

Hej' et d'ruut kregen?'

'Ja.

Ik hebbe d'r mit de haandbore een gattien inboord.

Daornao heb ik et doppien een betien schievedrokt en een stokkien iezerdraad in dat gattien scheuven.

Doe kon ik him mit een tange hiel veurzichtigies omhogens trekken.

Kommen jim kieken?'

Veur de twiede kier staon we mit 'n drienend om et ofvoerputtien henne.

D'r ontstaot een saemheurighied, die ik eerder niet kende.

'Ief,' zeg ik.

'Zet de douche es eupen, dan kuwwe zien hoe as et waeter weer votstroomt.'

Yvo pakt de haanddouche en richt de straole mit een protte nocht op 'e blote voeten van Ellen.

'Niet doen!' raost ze.

De fleur van vroeger, die ik al die jaoren in huus wend was, is hiel evenpies weeromme.

'Jongen, ik gao een deuze gebak haelen veur bi'j de koffie,' roep ik oplocht.

Ik pakke de auto en riede mit een hoge snelhied de gerage uut.

Heufdstok 6

Hielendal allieud

‘Wat gek, hen?’ zeg ik tegen Ellen, die een weekaende bi’j me uut-vanhuus is.

‘Now is et al haost twee jaor leden dat pappa wegreaekt is en et liekt krek of alles zonder him gewoon deurgaot.’

Ellen kikt me onderzukeude an.

‘De dokter zee daj’ een protte in de spiegel kieken mossen, hej’ dat wel es daon?’

‘Nee,’ zeg ik.

‘Dat moej’ toch es doen. Hi’j zee dat niet veur niks tegen jow.’

Even steer ik naor buten.

De haastblaeden valen bi’j bossies naor beneden en een vael zun-negien schient deur de kaele toeken et huus in.

‘Moet ik dan naor een muui, tobberig en verinneueerd gezichte van mezels zitten gaon te kieken?’ roep ik opstaandig uut.

‘Wat het zoks now veur zin! Ik kieke liever naor jow.’

Ellen schöt in de lach.

‘Moet ik dan as een halve gere tegen mezels zitten gaon te praoten?’

‘Ja,’ geft Ellen bescheid.

‘Perbeer herinnerings op te haelen an vroeger.

Wat aj’ allegere deden.’

‘Mit pappa?’

Nee heur, daor begin ik niet an.’

Mit een groots gebaor schoef ik die gedaachte an de kaant.

‘Ik stop die herinnerings liever vot.’

‘Dat moej’ juist niet doen,’ ropt ze lelk.

‘Je moe’n die beelden van pappa naor boven durven te haelen, aandere blokkeer ie jezels hielendal.’

‘Wat moet ik dan tegen mezels zeggen,’ zeg ik niet botte over-tuugd.

‘Spiegeltien, spiegeltien an de waand, wie is de ongelokkigste in et laand?’

‘Nee netuurlik niet,’ lacht ze.

‘Je bin de ongelokkigste hielemaole niet.

Ie hebben oons toch!
 'Ja, dat is zo.
 Mar Yvo zit weer in Amerike en ie hebben een vrund.
 Daor bin ik slim bliede mit heur, begriep me goed.
 Mar om now te zeggen dat et hier slim gezellig is in mien uppien
 in dit lege huus, dat is ok niet waor.
 Hoe laete gaoj' vot?'
 'Mit de trein van kwat over zeuven.'
 'Dommiet breng ik jow wel even naor et station.'
 Ik gao overaende om et eten klaor te maeken en Ellen blaedert in
 een tiedschrift.
 Naodaenkende kikt ze me an en maekt heur grote zorgen.
 'Mam,' zegt ze beslist.
 'En toch moej' meer naor jezels kieken.
 Ie zien d'r nog hatstikke goed uut!'
 'Hool op zeg,' reageer ik verlegen en zet et maol eten da'k intied
 klaormaekt hebbe op 'e taofel.
 Nao et eten fragt Ellen:
 'Mam, kan ik wat geld van je lienen. Ik hebbe vergeten om et op
 te nemen.'
 'Hoevule moej' hebben?'
 'Een tientien is genug.'
 Ik stao op om mien pottemenee te pakken en hael d'r een brie-
 fien van viefentwintig uut.
 'Hier, dan kuj' dommiet op et station wat lekkers veur jezels
 kopen, aj' overstappen moeten.'
 'Fijn mam, bedaankt.
 Zuwwwe dan mar gaon?
 Ik hebbe nog zovule te doen t'aovend.'
 Ik begriep et en start de auto.
 De weekendtasse leit al achterin.
 Awwe bi'j et station ankommen gef Ellen me een tuut.
 Vlogge verdwient ze deur de schoefdeuren van et station.
 In gedaachten rie ik op huus an.
 'Daor biwwwe weer,' zeg ik tegen mezels a'k de auto de gerage inrie.
 'Wie we?
 D'r is hielemaole gien 'we' meer.
 Ik bin liekem allienig.
 Mien man dood en de kiender et huus uut.'
 Ik hange mien jasse op 'e kapstok en schoppe de schoenen uut.

'Miauw.'

Een betien overdreven roep ik:

'Och, Kloris, wat fijn dat ie d'r now nog binnen!

In et vervolg praot ik tegen jow.

Dat is dan wel et begin van mien oolde dag, a'k tegen mezels of tegen de katte gao zitten te tjaantelen, mar et is temeensen toch wat.'

'Miauw,' zeurt Kloris opni'j.

'Och, ie hebben nog gien eten had.

Kom mar hier, dan kriej' lekkere prut uut een blikkien.

Daor bin ok weer verscheiden beesten veur ofslaacht om daorin stopt te wodden.

Aorige gedaachten springen d'r de laeste tied toch deur mien kop.

Koj' t'aoevend, bi'j gebrek an beter, bi'j mi'j op bedde slaopen?'

Kloris gefit gien bescheid.

'Weej' wat?

Ik gao eerst een lekker waarm bad veur mezels klaormaeken en daornao pak ik de spiegel om naor mezels kiekten te gaon.'

Vastberaoden lope ik naor et bad, dri'j de waarme kraene los en smiet een flinke scheut lekker roekende eulie in et waeter.

De hiele badkaemer rokt naor lavendelbloemegies.

Een oolde-trutte-locht, mar nog de hieltied vien ik et lekker roeken.

Ik doe de kleren uut en stap et bad in.

Mit kracht zwengel ik de aarms deur et waarme waeter henne-weer-denne.

Eerst til ik mien iene bien op en dan et aandere.

'Heerlik,' zocht ik diepe.

'In bad liekt et krek of ik weerommekroepe in memmen boek. Daor beston nog gien ellende.'

Nog een stokkien dieper zak ik naor beneden.

Ik laote de schoolers zalig verwaarmen deur et lekker roekende waeter.

Wat een gelok dat ik dit bad kocht hebbe.

Fred hul niet van een bad.

Hi'j wol altied vlogge, vlogge, onder de douche.

Een bad kostte him tevule tied.

Dat vien ik niet.

Ik blieve lekker lange in et bad liggen.

Haanties boven waeter... haanties onder waeter.

Voeties boven waeter... voeties onder waeter.

'Miauw.'

Kloris zit veur de badkaemerdeure en wil d'r in.

'Hen, wat is d'r now!'

Now kan ik eindelijk doen en laoten wat a'k zels wil en now zit hi'j weer te tjaantelen.

'Miauw,' hooit Kloris an.

'Ja, ik kom al.'

Ik stappe uut et bad, slao een haanddoek om me toe en doe de deure los.

Kloris springt op et raantien van et bad en gaot uutbundig zitten te spinnen.

'Weej' wat we doen, Kloor?' zeg ik haost fleurig.

'Ik doe een mooie pyama an en zet een grote kop thee veur mezels.

Daormao zet ik de elektriske deken op drieje en dan meug ie bi'j me op bedde kommen.

Goed?'

'Prr...' zegt Kloris.

'Eerst kieken of alle deuren en raemen goed dichte binnen.

Aanders durf ik niet slaopen te gaon in dit stille huus.'

Ik lope naor de keuken, pak et blattien mit de pot thee en zet et op et naachtkassien.

Dan knip ik een schemerlaampien an.

'Goed van mezels,' daenk ik bliede.

'Dat ik de moed had hebbe om, behalven et bad, ok dit ni'je bedde te kopen.'

Heufdstok 7

De spiegel

Mit ofgriezen daenke ik weeromme an de oflopen jaoren, doe 'k nog hielendal allienig in et grote bedde van oons tegere lag.

Zoveer meugelik scheuf ik naor mien eigen kaante, om veural niet herinnerd te wodden an de ofwezighied van Fred.

Wat een gelok dat ik disse 'twijfelaar' kocht hebbe.

Krampachtig doe ik de ogen dichte om niet naodaenken te hoeven.

'Nee, ie meugen niet op mien heufdkussen, gao mar op et voeten-aende liggen,' zeg ik tegen Kloris.

'Weej' wat ik doen gao?

Ik pakke de spiegel, zet die op 'e boek en kroep lekker in de kus-sens.'

Eindelijk trek ik de stoute schoenen an om es naor mezels zitten gaon te kieken.

'Boeren, burgers en butenlui, let op!

Et gaot now echt gebeuren.

Ik gao in therapie.

Van dit mement of bin ik mien eigen hulpverliener.'

Andachtig kiek ik naor mezels.

'Ik zie een nog redelik jonge vrouw, zonder reenfels, die nog best een schoffien in disse wereld mitdri'jen kan.

Mar hoe kom ik weer terogge in et normale leven?

Alle rampen heb ik zo diepe votstopt, dat ik ze beslist niet veur et locht durf te haelen.

Toch moet ik et doen!

Hoe leef ik op et heden.

Ik doe mien huusholen, de bosschoppen, de was en beantwoord fleurig de tillefoonties.

Ja heur, mit mi'j gaot alles prima.

Waoromme moet ik de waorhied onder ogen zien?

Omdat Ellen et zegt?

Omdat de dokter et zegt?

Omdat de wereld ropt dat ik niks opkroppen mag, omdat ik anders stikke?

Makkelik zegd.
 Ik bin hielendal bevreuren west.
 Ik wol dat ok et liefste blieven.
 Veur altied.
 Mitbegreuve wodden, mit et liefste wat ik ooit liefhad hebbe.
 Waoromme mag zoks niet?'
 Kloris kikt me spinnende an en vint et best gezellig dat ik zo hadde-op tegen mezels te kletsen zit.
 Ik striek him over de kop en kriebel him onder de kin.
 'As ie d'r niet weren Kloor, dan wodde ik staepelgek.
 Weej' dat?
 Zonder jow is dit huus zo stille, zo griezellig stille, dat ik d'r gek van wodde.
 Ieder gelutien heur ik, ieder klikkien, ieder krakkien.
 Vroeger heurde ik nooit wat.
 Doe weren d'r altied meensken om me toe.
 Drokke, gezellige, heerlike meensken.
 Ik zet now de radio an, om meensken mit mekeer praoten te heuren.
 Et kan me niks schelen wat as ze zeggen, a'k ze mar heure.
 Aj' bevreuren binnen van binnen, kuj' ok gien tillevisie kieken.
 Die gezichten, mit die verscheidenhied an uitdrottings, daor kan ik beslist niet tegen.
 Et vragt vusen tevule energie van me.
 Now ik dit hadde-op zegge, mark ik inienend dat ik aenlik nog hielendal niks an kan.
 Et liekt wel of mien geest een metertien of twee aachter me an schoefelt.
 Hi'j zit niet op et goeie plak.
 Et was of d'r een bom bovenop me vul, die midden op mien hasenpanne uut mekere spatterde en mi'j in twienend splist het; hielendal, zoaj' een boom deurmidden kleuve.
 Mien iene helte dot de daegelikse dingen, zoas et huus schone-maeken en de ofwas.
 Mien aandere helte is een karikatuur, een spotprente.
 Die zien beste dot om zo goed meugelik over te kommen.
 Mar de kenners, de aandere aachterblijvers van geliefden, prikken zo deur disse kemedie henne.
 Ik wete dat ze me deurhebben.
 Ik zie now in de spiegel dat die iene helte mit et grootste geduld

van de wereld zit te waachten, totdat de tied kommen is dat de andere helte veurzichtig benaoderd wodden kan.

Kleine douwgies geft hi'j in de goeie richting.

Misschien kun ze dommiet weer tot een gehiel saemensmulten.

Kloris, wat zit ik toch te kletsen!

Ik legge mit een klap de spiegel daele en neem him in de arms om him an te kroepen.

'Te begriepen me, hen?

Ik wete dat jim katten wiezer binnen as meensken.

Dat is omdat jim niet naodaenken kunnen.

Meensken doen dat wel.

Vusen tevule.

Daoromme vaal ik iedere keer weer van de iene panieksituaoosie in de aandere.

Die angsten, die onzekerheden, gek wod ik d'rvan!

Ik legge de spiegel weer daele en kieke diepe naodaenkende naor buten.

'Vroeger wodden spiegels in starfhuzen ommedri'jd of ofdekt, omreden een spiegelbeeld de geest symboliseren zol.

De meensken geloofden dat de geest van de levendige meensken bi'j weerkaetsing in de spiegel los maekt wodde.

De geest van de levendige zol deur de vertrekkende geest van degene die wegreaekt was, mitvoerd wodden kunnen.

Harre jakkes, wat griezelig!

Kloris, help me!

Ik wil hier nog niet weg van disse wereld.

Ik wil bi'j jow en bi'j de kiender blieven.

Fred is dood, mar ik leef nog!

Weer kiek ik mit andacht naor mezels en vraoge wat kienderachtig:

'Spiegeltien, spiegeltien op mien boek, verlos me uut disse donkere foeke.

Ik waacht op de genezing.'

Heufdstok 8

De wanhoop

Mit et haor nog niet kemd en een vael blik gezichte zit ik de volgende morgen an et morgenbroggien.

'Zundag is et Paosken,' daenk ik somber.

Ik kieke naor buten toe.

De tuun staot vol mit bluiende tietelrozen.

'Wat haet ik die dingen!' raos ik onverwaachs opstaandig uut.

'Al dat ni'je leven dat de tuun uutknalt, ik kan et niet verdregen!

Fred, ik mis je zo verschrikkelijk!

Ik vule et verdriet van de ti'jen uut omhogens kroepen en ontlaeden in een rere, piepende goelderi'je.

Nooit eerder he'k zo goeld.

De hieltied opni'j perbere ik alle dingen zo gewoon meugelik te doen, mar et lokt me niet.

Et veurjaor vien ik onuutstaonber.

As ik naor al die veurjaorsbloemen kieke, knipt d'r een tange om mien hatte toe.

Ik wil d'r niet an daenken daj' begreuve binnen, et is niet waar!

Ik moet een pattien in de chaos zien te hakken, waardeur ik veerder gaon kan. Een oerwoold an gedaachten zit d'r in mien kop.

Mien geest liekt op iene grote wildernis!

Ik pak een pille en kom staorigan een betien tot rust.

Ellen belt me op en vragt hoe as et mit me gaot.

'Wat is ze toch lief,' daenk ik nao et gesprek.

'Ze het wat deurschienends, wat libelle-achtigs over heur.

Ze gaot zo rustig heur gangegien.

Fred, ik bin verhipe daankber dat ze een kiend van oons is.

Wat gaot ze toch mit verdrag mit jow dood omme, ik bewonder dat in heur.

Ik hebbe een protte steun an heur.

Toch wil ik niet dat ze tevule veur me dot.

Een spookbeeld is et, om van je kiender ofhaankelik te wezen.

Fred, kuj' me heuren?

Kuj' me zien?

Dat gevuul, dat ik isoleerd en doofstom bin, daor wod ik staepel-

gek van!

Gien inkeld teken van leven krieg ik, a'k tegen je praot. Bange wod ik d'rvan.'

'Ring,' daor gaot de tillefoon.

Nee, dat rotting neem ik now niet op.

Laot mar lekker bellen.

'Miauw,' zeurt Kloris.

Hi'j wil naor buten.

'Hen, wat ongezellig now,' sputter ik tegen.

'Blief toch lekker bi'j me, ie geven me zovule steun.'

Vol overtuging kikt Kloris me an en seint:

'A'k naor buten wil, dan krieg ie me mit gien moker van dat idee of.'

Gelaoten kom ik overaende en doe de keukendeure los.

'Waor is de spiegel,' zeg ik hadde-op.

'Ik gao weer naor mezels kieken.'

Ik lope naor de slaopkaemer.

De spiegel leit tussen de dekens.

Bah, d'r zitten allegere vieze vegen op.

Eerst even schonemaeken.

Zo, now zie ik alles weer helder.

'Fred,' gebied ik risseluut.

'Ik wil van now of an niet meer an je daenken!

Ik wil nooit meer an je daenken.

Ik stop je vot.

Hiel, hiel veer vot, in et uterste hoekien van mien onthoold.

As ik an jow daenke, zak ik vot.

Diepe, hiel diepe, in een dikke grieze wolke, die as een verstikende zak om me toe hangt.

Et wurgt me.

Altied weer komt die mooie uitdrukking terogge op jow gezichte zonder beweging.

Doe aj' wegraekt weren, vuulde ik an je aarm.

Streek ik jow over et heufd.

Et raempien ston los.

Ik wodde kwaod en vun dat et dichte mos.

Omdaj' anders op 'e tocht liggen zollen en koolde vatten konnen.

Hielendal verstiefd he'k naost je staon.

Jow mond bekeken... waor ik in verdrinken kon van liefde.

Even docht ik daj' beweugen en daj' wakker wodden.
 Ik wil niet meer weerommedaenken an die aovend.
 Nooit meer!!'
 Een machteloze lelkens overvaalt me.
 Et overspuult me.
 'Ik moet veerder, ok veur de kiender,' zeg ik flink tegen mezels.
 'Ik kan en wil niet meer bi'j dat beeld stille staon blieven, aandere
 wod ik staepelgek!
 Ik wil stark wezen en deurgaon.
 Ik hebbe mezels anleerd om twie levens te leven.
 In et iene dreeg ik jow mit me mit, in et aandere drok ik jow van
 me of.
 Toch glied ie elke keer weer, deur de kieren van mien gedaachten,
 naor binnen toe.
 Ik wil et niet meer!
 Laestdaegs droomde ik van jow.
 Ik leut je tekenings zien, die ik maekt hadde.
 We zatten tegere in een bos op een verinneweerd stok hoolt,
 naost mekeer.
 Stomverbaosd zat ik naor jow te kieken.
 Ie bekeken de tekenings en ie vunnen ze wel aorig.
 Kritisch waj', zoas altied.
 'Beertje,' reup ik. 'Wat is et toch verschrikkelijk daj' dood binnen!'
 Ie begrepen me niet.
 'Weej' dan niet daj' dood binnen!' raosde ik.
 Nochteren zat ie mi'j an te kieken en gongen overaende.
 Ie leupen vot en gongen een karregien, dat kepot was, rippereren.
 Goelende van lelkens wodde ik wakker en dochte:
 'Ie staon daor mar an dat domme karregien te prutsen en ik zitte
 hier, liekem allienig, weg te teren van verdriet.
 Nooit meer wil ik an jow daenken.
 Nooit meer!
 Et was mar een droom... ie konnen d'r niks an doen.
 Ik gelove dat ik een een spleten persoonlikhied an et wodden bin.
 De hielten, as ie mien leven binnenschoeven, drok ik je weer
 vot.'
 'Miauw...' heur ik.
 Kloris, krek een knipperlocht, wil weer naor binnen toe.
 'Kom mar gauw,' zeg ik bliede.
 'Gezellig daj' d'r weer binnen.

Ik gao een koppien koffie veur mezels zetten en neem nog een brogge mit keze.

Wi'j' ok een stokkien?

Kloris, ik neme een sprong in de tied en huppel een flink aende veerder.

Ik zie een protte meensken om me toe.

Schatten van meensken, die nog de hielten tied bi'j me op bezuuk kommen en bloemen veur me mitnemen.

Fred, sund de tied daj' wegraekt binnen, het mien huus gien dag zonder bloemen staon.

An iederiene vertel ik et verhael.

Opni'j en opni'j vertel ik et.

De meensken moe'n staepelgek van mi'j wodden.

Een inkelde wil d'r niet over praoten.

Die gaot dan naost me zitten en een betien verbaosd waacht ik of, as hi'j of zi'j toch wat vraogen zal.

Hoe et allegere gebeurd is, hoe ik me doe vuulde.

Dat gebeurt dan niet.

Et gefit me, in die zee van emoties, een ogenblik rust.

Elke keer weer bin ik hielendal van streek, a'k alles verteld hebbe.

Zol dat juist goed veur me wezen?

Heurt dat vertellen bi'j et rouwproces?

Et liekt d'r op da'k mezels zeer doen wil, de hielten tied mar weer die beelden weerommezien van dat verschrikkelike mement.

Ik goele om niks.

Om een woord, een geur, een herinnering.

Et gemoed schöt me vol, om zomar te zeggen.

Haha!

Ik moet om die uitdrukking lachen.

Ik viene mezels krek een dame van middelbere leeftied, wiels ik mien buusdoekien volgiete mit ooldeklonie en dat goelende tegen de neuze androkke.

'Een snuffie voor de narigheid, daar knapt een mens van op,' zee mien moeder altied.

Mem leeft nog altied en ie bin al dood.

Fred, wat waj' lief veur heur.

Ie vunnen et goed dat ze bi'j oons in huus kwam, doe heit zo ziek was.

Ze was doe drienentachtig jaor.

Now is ze negentig!

Wat is d'r de laeste jaoren een protte gebeurde.
Fred dood, heit dood, de hond dood, mem oold en ziek...
Ik begriep et niet.
Naoviefentwintig jaor stonnen we eindelijk tegere bovenan de
ledder.
Tevreden keken we naor beneden, wat we allegere opbouwd had-
den.
We hullen zwiegende mekeers haand vaaste awwe op 'e baank
zatten.
We leupen in een geliekese tred awwe tegere kuierden.
We sleupen lief tegen lief, elke naacht, dichte tegen mekeer an.
We vuulden alles van mekeer, we wussen alles van mekeer.
Jow lichem was mien twiede helte.
Vot is alles.
Ofhakt.
Amputeerd.
Oflopen, uut.
Dood betekent et aende.
Vot wezen van de eerde, alles aachterlaotende.
Et ienige wat d'r van jow overblijft is je glimlach en jow schilde-
ri'jen.
Ik neem ze mit in mien hatte en bewonder ze.
Fred, ie bin mien liefste herinnering.
Laestdaegs zag ik van de trein uut alweer een prachtige regenbo-
ge.
Hoe is et meugelik.
Zol et echt een verbond mit God betekenen?
Dat Hi'j oons niet in de steek lat?'

Heufdstok 9

Inzicht

'Ring...'

Weer die tillefoon.

'Och Johan, bin ie et!

Of ik een glas wien bi'j jim drinken kom?

Wat lief van jow daj' dat vraogen.

Nee, now niet.

Een aandere keer graeg. Goeie!'

Ik leg de hoorn daele en daenke:

'Johan.

As hi'j me niet zo hulpen hadde, was ik d'r zeker onder deur-
gaon.

Nooit is hi'j kwaod, altied het hi'j ingelengeduld mit me had. Mar
ik gao now toch nog even deur mit in de spiegel kieken, want ik bin
krek zo lekker onderwegens.

Nog iene keer weeromme in de tied... dan wi'k et verleden echt
begreven gaon.

A'k weerommekieke, begriep ik nog de hiel tied niet hoe et me-
gelik was dat ik de eerste maonden hielendal niet goelen kon.

Wonderlik is dat toch, zoas een meenske in mekere zit.

As d'r wat verschrikkeliks gebeurt, schaekel ie je gevulens hielend-
al uut en gaoj' haandelen.

Mit een koel oge riggistreer ie de dingen, die om jow toe gebeu-
ren.

Ie praoten, ie doen, alderdeegst lach ie.

Ie tillefoneren, ie regelen.

Ik geloof da'k alles om me toe nog nooit zo glashelder waorneu-
men hebbe as op et mement dat ik heurde dat Fred wegraekt was.

Wiels iederiene juist dochte, dat d'r niks tot me deurdrong.

Haorschap herinner ik me wat d'r doe zegd is, wat d'r doe
gebeurd is.

Hoe de meensken keken en wat ze zeden.

Elk gezichte, dat bi'j de kondeleansie veur me ston, staot scharp
in mien onthoold krast.

De waarmte en et mitleven van al die meensken, die stroom van

hulpe, die het me d'r deurhenne sleept.

Now wete ik hoe belangriek et is dat meensken op een begraffenis of bi'j een kremaosie naor je toekommen.

Et was niet alliend medelieden wat ik vuulde, veural mitleven.

Ik wil ok gien medelieden.

Medelieden kan je alliend mar dieper in de put stoppen.

Mitleven gef't je krek die drokkerd die aj' neudig binnen om weeromme te keren in et laand van de levendigen.

Een peer maonden nao de shock begon de laoge ies staorigan te smulten.

Traonen stroomden over de wangen.

Ik goelde en goelde en kon niet meer opholen.

Veurzichtig glee et buterste laogien ies van me of en d'r volgde een twiede en een dadde laoge.

Hoe lange zal et duren, veurdat al et ies smulten is?

Een jaor?

Vief jaor?

Gao ik deur tot et bittere aende, of blift d'r altied een dun vlusien ies om me toe zitten.

Za'k nooit los kommen van al die herinnerings?

Aenlik wee'k dat wel zeker.

Wat was et zalig om hiel dichte tegen je an te liggen in muuilike tieden en om dan te vulen hoe as alle spannings uut mien lichem wegtrokken.

Ik roeke jow a'k daoran weerommedaenke, weej' dat?

As twie oolde schoenen heurden we bi'j mekeer.

Dat deurleefde lief van jow, ik zie et altied veur me.

Die intensiteit waor aj' mit schilderden.

Ik verbaosde me d'r altied over, dat et je niet hinderde as de meensken naor je keken aj' an et wark weren.

Ik zol me beloerd vuuld hebben.

Gek toch, dat ik nog de hieltied niet naor de tillevisie kieken kan en gien kraante lezen kan.

Niks dringt d'r tot me deur.

Ik doe bosschoppen op stille tieden.

Pattie meensken schrikken van me as ze me zien, dat wee'k.

Ze ontlopen me en weten niet goed wat ze tegen me zeggen moeten.

Ik ontwick alles wat aekelig is.

Gien inkelde nerighied wil ik heuren of zien.

Allierend de stilte wi'k.
 Pattietoeren vien ik et fijn om een doornie of een pater op 'e
 radio praoten te heuren.
 Wat me ok verbaosd is, dat disse periode zovule gevulens bi'j me
 opropt uut de hongerwinter.
 Zes jaor oold wa'k doe.
 Hiel klein nog en zwaor ondervoed.
 We woonden in Rotterdam en hadden gien eten en gien kolen.
 Ik vuulde me de hiel tied verlaoten en koold.
 Ienzem, onzeker en angstig.
 Een doffe ellende was die oorlog.
 Reer, dat juist dat gevuul, asof et in een komputer in mien heufd
 opsleugen zit, weer naor boven komt.
 Lichtkaans is et een vergeliekbere situaosie...'
 Ik zie dat Kloris d'r genug van begint te kriegen.
 'Wat moet ie now weer?' zeg ik.
 'Nee, niet weer bovenop de spiegel zitten.
 Dat kan niet.
 Gao weg!'
 Kloris gefst beslist niet op en wil op mien schoot.
 Ik moete d'r omme lachen.
 'Now, kom dan mar tussen de spiegel en mi'j inzitten.
 Kiek, now kuwwe tegere in de spiegel kicken.
 Dat wi'j' niet, hen?
 Daor hej' zelsbewustwezen veur neudig, weej' dat?
 Allierend meensken, aepen en dolfienen hebben zoks.
 Poezen niet.
 Lichtkaans tobben wi'j daaromme allegere zovule.
 Gaoj' mit Kloor, naor et alderlaeste stokkien weeromme in de
 tied?'
 Kloris kikt me an of et mi'j een betien deurlopt en ik zocht.
 'Toch warkt die therapie mit die spiegel wel,' zeg ik hadde-op.
 'Et liekt d'rop dat dat knieperige gevuul in mien hatstreek een
 betien overgaot.
 Toch moet ik dat rouwproces deurmaeken.
 Omreden de maotschoppi'je van me eist dat ik flink bin, moet ik
 niks merken laoten.
 Om zoks et heufd te bieden, moet ik slim wezen.
 Me allierend mar onder de meensken begeven, as ik et ankan.
 Ik wete zeker dat meensken in Oosterse lanen beter mit heur ver-

driet ommegeon kunnen as wi'j.

Ze meugen jammeren en goelen.

Mar ok daor schoelt weer een geveer in.

Daj' jow te lange verburgen holen veur et daegeliks leven, zodat weerommekeren in de maatschoppi'j weer muuiliker wodt.

De twie grootste lessen die ik now leer bin:

Anveerden en loslaoten.

Ik komme gien stap veerder, as ik die twie begrippen uut mien woordeschat schrappe.

Vaaste punten in de dag holen me op 'e bien.

Et bin de boeien, waoran ik me vaasthole.

Fred, mien wederhelte, waor ik geestelik en lichamelik zo an vaasteklonken zat dat et leek dawwe een aura hadden, moet van me loswiekt wodden.'

Kloris het d'r now schone zien nocht van en ik laote him buterdeure.

Ik zette de spiegel vot en doe de kleren an.

De dag kan uut aende gaon.

Heufdstok 10

Hoge hakken

‘Weej’ wa’k vandaege doen gao?’ daenke ik hadde-op.

‘Ik gao naor de stad om ni’je kleraosie te kopen.

Daor he’k now echt nocht an.

Ienkeer za’k toch de wereld weer in moeten, ik hebbe now lange genog thuis zeten.’

Ik pakke mien tas en mien pottemenee en kiek of alle deuren op slot binnen, veurda’k votgao.

Ik wil een peer schoenen mit hoge hakken kopen gaon.

Ellen vreug laest, waaromme ik die nooit dreug.

‘Pappa hul d’r niet van,’ gaf ik as bescheid.

Mien jasse, waor he’k die laoten...

In de gaank, daor zal hi’j wel liggen.

Ik trekke him an en stappe in de auto.

‘Et is now ‘mien’ auto en niet meer ‘oonze’ auto,’ schöt et deur me henne.

Mit een klap gooi ik de geragedeure aachter me dichte en riede de straote uut.

Bi’j de rotonde rem ik of.

Zoas altied staot et stoplocht weer op rood.

Gewoonlik duurt et slim lange, veurdat et weer op gruuon springt.

‘Waachten dan mar, d’r zit niks aandere op,’ daenke ik gelaoten.

Naost me op ‘e stoepe zie ik inienend een man staon, mit een fiets an de haand.

Hi’j wil overstikken.

Mooi is hi’j niet.

De kleren die hi’j an het bin vies en wat roeg, mar et is een man!

Mit grote, sterke hanen hoolt hi’j et stuur stevig vaaste.

‘Hoe zol die man d’r uut zien as hi’j bloot is?’ daenk ik inienend en schrikke beheurlik van die gedaachte.

‘Zol hi’j haor op ‘e bost hebben?’

Mit een rood heufd van schaemte bedaenk ik me, dat ik nog nooit in mien leven zo naor een man keken hebbe.

‘Hoe lange is Fred now dood?’

Twienenhalf jaor.’

‘Toet, toet, toet....’

‘Och God, et locht is al lange op gruun sprongen en ik zitte mar naor die man te kieken.

Ik moet et sleuteltien ommedri’jen!

‘Waor zit et slot?’

In paniek vien ik et, pak de sleutel en dri’j him omme.

Mit een flinke vaort vlieg ik vot.

‘Wat een idioot bin ik!’ roep ik hadde-op en slao mezels veur de kop.

Wiels ik dat zegge, kom ik haost vol mit angst tot de konklusie, dat ik de hielten vaeker hadde-op tegen mezels begin te praoten.

Van schrik drok ik de lippen stief op mekeer, mar mompel toch weer in mezels:

‘Waor kan ik mien auto kwiet?’

Ha!

Hier is een parkeerplak, vlakbi’j de schoewinkel.’

Ik zette de auto keurig in et lege vak en lope naor de winkel.

Een mooie verkoopster stapt op me toe.

‘Dag mevrouw,’ zegt ze vrundelik.

‘Zuken jow wat biezunders?’

‘Ja.

Ik zuke schoenen mit hoge hakken.

Rooie.’

‘We hebben krek ni’je medellen binnenkregen.’

Staorigan deint de juffer weg en komt mit zes schoedeuzen onder de aarms weer terogge.

Ze haelt de schoenen uut de deuzen en zet ze veur me daele.

‘Dissend bin mooi,’ zeg ik dromerig.

‘Mag ik die es anpassen?’

Wel wat een slim hoge hakke, hen?’

‘Dat vaalt best mit, heur,’ zegt de juffer slim.

‘D’r zit een fantastische leest in disse schoe, ie marken niet dat hi’j zo hoge is.’

Ik trekke de schoenen an en lope naor de spiegel.

‘Ze zitten zalig,’ zeg ik straolend.

‘Hoe duur bin ze?’

‘Twichonderdentwintig gulden.’

‘Twichonderdentwintig gulden!’

In viefentwintig jaor he’k nog nooit zovule geld veur een peer schoenen uitgeven.

Toch besluit ik ze te nemen.

'Jow zullen d'r echt gien spiet van kriegen,' kirt de juffer.

'Dit bin schoenen, waor as jow jaoren laank plezier van hebben zullen.'

De kassa piept, ik betaele en lope straolend de winkel weer uut.

'Een protte plezier d'r mit,' ropt de juffer bi'j de deure, mar et geroezemoes van et verkeer slurpt de woorden op.

Ik lope de winkelstraote in.

'Gut, hoge hakken,' daenk ik slim opwunnen.

'Dat is lange leden, dat ik daor op lopen hebbe.

Leuk!

Weej' wa'k doe?

Ik gao in dat resteraant daor op 'e hoeke twee kroketten mit brood eten om et te vieren.'

Ik lope naor de overkaante van de straote en doe de deure van et resteraant eupen.

Et is d'r slim drok.

Inienend zie ik meensken de haand naor me opstikken en heur ik hiel hadde roepen: 'Huj Lily!

Kom gezellig bi'j oons zitten.'

Et bin Bertha en Jan.

'Wat aorig dat ik jim hier zie, da's een schoft leden.'

'Hoe is et mit jow?' vragt Bertha.

'Goed heur.

Ik hebbe krek een peer ni'je schoenen mit hoge hakken kocht.'

'Hoge hakken?'

'Ja, daor hadde ik zoe'n nocht an.'

'Laot es kieken?'

Ik doe de deuze eupen en laot vol trots de rooie schoenen an Bertha zien.

'Wat een hippe, chique heur,' zegt ze.

'Zokke schoenen zol ik ok wel hebben willen.'

Jan het et gesprek mit een benepen montien aanzien en bemuut him now ok mit et gesprek.

Hi'j beweert mit naodrok dat Bertha al schoenen genog het.

'Ja, mar niet zokke mooien!' ropt ze uut.

'Et geld gruut me niet op 'e rogge,' reageert Jan weer.

'Trouwens, dat soorte van schoenen staot jow hielendal niet.'

'Waoromme niet?'

'Platte schoenen staon jow vule beter.'

Ik vuul me geroepen om de mond los te doen en et veur Bertha op te nemen.

‘Dat weet ik nog zo net niet,’ zeg ik flink.

‘Bertha, wil ie ze es passen?’

Now begint Jan d’r echt schone genog van te kriegen en wodt beheurlik sagerijnig.

‘We gaon,’ sist hi’j venienig.

‘We hebben gien tied.

Ik moet nog naor de baank, schiet een betien op.’

‘Ku’j niet allienig naor de baank gaon, dan blief ik gezellig bi’j Lily waachten tot daj’j klaor binnen.’

‘Nee, kom mit.’

Bertha schikt heur, zoas vrouwelike tiedgenoten ok altied al deden, in heur lot en lopt keurig achter Jan an.

‘Ik kom wel een keertien bi’j je langes,’ zegt ze zaachte in et veur-bi’jgaon.

‘Wanneer bi’j’ thuis, t’aoevend?’

‘T’aoevend kan niet,’ veegt Jan d’r over henne, as hi’j alles heurd het.

‘Dan moewwe naor Kees en Janny.’

‘Ik bel nog wel.’

Bertha draeft now achter Jan an, et resteraant uut.

‘Goeie!’ roep ik nog, mar Bertha reageert niet meer.

‘Wat hadden jow had hebben willen?’ vragt een vrundelike juffer, die al die tied waachtte om de bestelling op te nemen.

‘Twie kroketten mit brood.’

‘Willen jow d’r nog wat bi’j drinken?’

‘Koffie graeg.’

Op ’e achtergrond speelt een licht meziekien.

Ik kriege de koffie en et brood mit de kroketten en neme een hap. Ik geniet.

As alles op is en ik an de koffie beginnen wil, staot d’r inienend een klein joongien naost me.

Hi’j zicht d’r ondeugend uut, kikt longerende naor et paantien en zegt bertaol:

‘Mevrouw, mag ik dat sukerzakkien van jow hebben?’

Die speer ik.’

Ik bedaenke, a’k et zakkien votgeve, dat ik dan gien suker meer in de koffie doen kan en twiefel.

Et joongien het et deur en reageert vot-op-slag:

'D'r staot daor, op die aandere taofel, nog een sukerpot.

Za'k die even veur jow haelen?'

Ik moete d'r hadde omme lachen.

'Doe mar,' zeg ik.

Op dat mement biest een dikke volkse vrouw op et joongien of en sleept him an de aarm vot.

'Henkie, kom mit.'

'Ik kriege een sukerzakkien van die mevrouw.'

'Henkie, kom hier!'

'Ik moet eerst de sukerpot haelen gaon veur die vrouw, anders krieg ik dat sukerzakkien niet.'

'Henkie, a'k zegge daj' kommen moeten, dan koj', begrepen?'

'Nee,' raost et kiend wanhopig.

Daor komt de heit overaende.

Hi'j scheurt Henkie hadhaandig bi'j mien taofeltien weg en gefit him een oplawiebes.

Et kiend begint te raozen, de heit gefit him nog een optater en now goelt et joongien nog slimmer.

'Hool op mit dat gejank!'

Henkie gaot now, om zien oolden te narren, raozen en verzet him as een held.

'Mitkommen!' kommedeert de heit now echt lelk.

Hi'j sleurt et kiend achter him an en lopt naor de kassa om de reken te betaelen.

De mem sjokt d'r achteran.

Ik wete mit de situaosie niet goed raad en besluit vot te gaon.

Ik drinke mien koffie zonder suker op en stop et kiend, bi'j de kassa, et sukerzakkien stiekem in de hanen.

Tot mien grote schrik het de heit et zien en beveelt:

'Weerommegeven an die mevrouw.'

'Nee!' raost Henkie weer.

'Laot mar,' zeg ik wies en lope zo gauw meugelik et restauraant weer uut.

A'k de deure achter me dichteslao zoeg ik de longen vol mit frisse locht.

'Wat zalig!' daenke ik.

'Gien kleinjongen meer om veur te zorgen.

Gien man meer, die de baos over me speelt.

Vri'jhied!

Ik kan doen en laoten wat ik zels wil en van now of an gao ik dat

ok doen!

Ik start de auto en riede riegelrecht op huus an.

Ik klappe de geragedeure in een goeze achter me dichte en lope de kaemer in.

Ik trek de ni'je schoenen an en daans fleurig naor de spiegel.

Ik zette een kop sterke thee veur mezels en stop de CD van Liza Minelli in de cd-speuler.

Ik weet al wat d'r komt.

Ze zingt:

Time Heals Everything...

Et is intussen mien lievelingslied wodden.

Heufdstok 11

De vrund

As ik de volgende morgen wakker wodde en de gedienen zaachies neuiriërende lostrekke, daenk ik:

'Die schoenen bevalen me zo goed, weej' wa'k doe?

Ik haele geld van de baank en gao ni'j ondergoed kopen.

Haha!

Vrolik trek ik de kleren an, gao mien morgenbroggien eten en stap weer in de auto.

Nooit heb ik in oons trouwen naor duur ondergoed tield en now wi'k et hebben.

Zingende zuuk ik een parkeerplak op en stap de lingeriewinkel in.

Mooie hempies en broekies hangen in lange riegels an kleine hangerties te waachten op ni'je eigeneressen.

Ik kieze, nao lange wikken en wegen, een zieden stellegien mit kaant uut.

Opgetogen dri'j ik me wel tien keer veur de spiegel omme en besluit om et stellegien te nemen.

Een ironisch lachien speult me om 'e lippen a'k de winkel weer uutgao.

Ik, wedevrouw en mem van twie grote kiender, gao me optugen in duur ondergoed.

Wie had dat, van disse altied veur de huusholing klaorstaonde, iederiene ondersteunende en heurzels opofferende mem, docht.

Straolend lope ik naor et parkeerplak en rie op huus an.

De kommende weken mark ik, dat manluden aandere naor me kieken.

Et spul van de liefde begint me weer te pakken te kriegen.

Een betien ballorig wodden koop ik een ni'je parfum, een deuze zaachte poeier en een knalrooie lippestift.

Ik trek wat kottere rokken an, begin uutbundig mit te lachen as d'r wat vroliks verteld wodt en geniet.

Toegieliekertied schrik ik van mezels.

A'k wat al te uutbundig lache, begin ik me alderdeegst te schaemen.

Een wedevrouw mag niet lachen.

Ik begin de hiel tied makkeliker over ditsoorte van dingen te daenken.

Rejaol pat ik tuties rond, neem straolend kompementies in ontvangst en sjaans d'r lustig op los.

Mien zelsvertrouwen begint staorigan weer op te bluiien, as een haastaster in een zunnige naojaorstuun.

Dan, zomar, op een mooie dag, gefst een gelovige man me een hiel klein boekien kedo.

Et hiet: *Lichtstralen uit het woord.*

Et is een boekkelinder, waor elke dag een tekst uut de biebel in te lezen is.

'Te moe'n zels mar zien wat aj' d'r mit doen,' zegt hi'j vrundelik.

Aenlik ha'k van mezels uut wel religieuze belangstelling, mar in mien trouwen ha'k et altied votstopt, omreden Fred niks mit et geloof te maeken hebben wol, en daaromme leg ik et boekien op een zichtber plak daele.

Maonden verstrieken.

Ik vuul me de hiel tied starker wodden.

Mar dan liekt de Veurzienighied wat slim onverwaachs veur mi'j in petto te hebben.

Op een reünie kom ik een jeugdvrund tegen.

Een knappe vieftig-plusser, mit de diepste en meest sensuele stemme die ik ooit heurd hebbe.

Hi'j toont grote belangstelling veur mi'j en ik veur him.

Jazeker, hi'j is scheiden.

Een single is hi'j.

Hi'j kan de ogen niet van me ofholen en ik niet van him.

Et liekt liefde op et twiede gezicht.

Want hiel vroeger weren we ok al mit mekeer in de kunde, mar doe weren allebeide veurzien van een aandere partner.

De iene uutneudiging volgde op 'e aandere.

Nao een protte gezellige etenties stort ik me straolend in zien aarms.

De kammeraod het gien kiender, woont allieud in een mooie flat in Rotterdam, mien geboorteplak, dus wat wil ik nog meer!

Ik wil naor Rotterdam verhuizen.

Verhipe graeg wi'k bi'j him in de buurt wonen.

Weeromme naor mien geboorteplak.

Hiel gelukkig lopen we tegere, stief de aarms in mekeer, in de stromende regen onder een grote paraplu lieties van vroeger te zingen.

Ik vuul me weer twintig jaor jong en liek de gelukkigste vrouw van de hiele wereld te wezen.

Dan fragt mien kammeraod as ik een weekaende bi'j him uutvanhuus kommen wil.

Ik doe et.

Ik trek mien rooie jasse an, die ik in een rejaole bujje kocht hebbe en stap op 'e trein.

A'k mit mien hoge hakken bi'j him op 'e stoepe stao, schaem ik me aenlik wel een betien.

Wat doe ik toch allegere!

Op mien leeftied bi'j een toch wat vremde kerel slaopen gaon, doe'j niet aj' in de jaoren vieftig tiener west hebben.

Norms en weerden, die doe gullen en as heipaolen in de kop stampt weren, wis ie niet zomar uut.

Ze maeken me onzeker.

De kammeraod ontvangt me uutbundig.

We hebben et ok fijn tegere.

Toch ontstaon d'r al gauwachtig kleine scheurties in et liefdevolle glazuur.

Al gauwachtig dot blieken dat de kammeraod een man mit een protte perblemen is.

Om die de baos te kunnen drinkt hi'j mingels draank.

Staorigan brokkelt mien grote bewondering veur mien kammeraod of.

Langzem mar zeker gruuit et ongenoegen uut tot een flinke ofkeer en begint mien verliefdhied te smulten as een pas kochte ijsko in de felle zommerzonne.

Wat de deure echt veur mi'j dichte dot dat is et mement as hi'j stomdronkend in zien keurig meubileerde kaemer zit.

Ik maeke rechtsomkeert en bel een taxi.

De kammeraod wil me votbrenge, mar ik wil allieend vogaon.

Goelende zit ik in de trein naor huus en schoppe mien mooie rooie schoenen uut.

Een peer weken laank bin ik diepe ongelukkig.

Dan wod ik ziek.

Niet een klein betien ziek, mar ofgrieselik ziek.

Ik kriege een daarminfektie, die mar niet overgaon wil.
Ik moet naor et ziekenhuus.
Wanhopig bel ik mien kammeraod op en vraoge as hi'j even
bi'j me langes kommen wil.
'Nee,' zegt hi'j beslist.
'Ik hebbe op et ogenblik gien tied.'
Een maond lange moet ik et iene verschrikkelike daarmonder-
zuuk nao et aandere ondergaon.
Veur de twiede keer bel ik mien kammeraod op en hoop de
steun te kriegen, die a'k van een echte kammeraod verwaachte.
Ik kriege nul op et rekest.
De dag veur de Kastdaegen, a'k hielendal alliend in et zieken-
huus op mien kaemer lig omreden alle patiënten naor huus meug-
en, krieg ik mien laeste daarmkure.
Een verhipt smerig draankien.
Et bezorgt me de verschrikkelijkste krampen in et lief, die ik
ooit mitmaekt hebbe.
Mien laeste krachten stromen uut mien lichem.
Kroepende over de vloer, omda'k de zuster niet tot last wezen
wil om een pot te brengen, vaal ik op 'e kni'jen daele.
'Oe God,' bid ik.
'Help me!
Ik kan niet meer!
Krek asof d'r een zaachte deken over de schoolders legd wodt,
komt d'r een diepe rust over me henne.

Heufdstok 12

Geloof

A'k uut et ziekenhuus ontsleugen wod, loop ik naor de boe-
kekaaste en pak et boekien *Lichtstralen uit het woord* op.

Ni'jsgierig begin ik d'r in te lezen.

Et woord van God pakt me vaaste en lat me niet meer los.

Elke morgen lees ik een stokkien uut de biebel.

Ik viene et schitterend.

Ik bin niet mit de karke grootbrocht, al was mien mem van
huus uut Luthers en mien heit op zien vuuftigste nog Deups-
gezind wodden. Ik moet de weg naor et geloof liekem allierend
zien te vienen.

Et verlet van naor een karke te gaon wodt de hieltied groter.

Ik viene et griezelig om allierend zoe'n staotig gebouwen te stap-
pen, mar ik gao d'r op zundagmorgen toch henne.

Ik begin mit de Roomse karke.

Van al die gebuiken begriep ik hielendal niks.

De volgende zundag stap ik bi'j de Deupersen naor binnen.

Dat sprekt me ok niet an.

De doornie viene ik te onzeker en te wiefelend overkommen.

A'k d'r achter komme dat d'r ok een aovenddienst van de
Hervormde karke is, gao 'k daor henne.

Ni'jsgierig loop ik deur de zwaore iekenhoolten deure de karke
in.

Een strenge man in een zwat pak staot bi'j de ingaank.

Hi'j liekt me een koster. Ik hebbe wel es zeggen heurd dat die
op 'e karke passen moet en ik zegge him vrundelik dag.

Op et strenge gezichte verschieit zowaor een glimkien.

Ik moete d'r omme lachen.

Ik loop et iewenoolde karkien in en gao op 'e hoeke van een
lange baank zitten.

Naost me zit een vrouw van een jaor of zestig.

Onhaandig blaeder ik in et liedboek en begriep d'r hielendal
niks van.

Ik kieke op 'e verkeerde bladzie.

Ik moet de gezangen hebben en zuke bi'j de psalms.

De vrouw naost me lacht d'r hattelike omme en legt behulpzem uut hoe ik de lieten vienen kan.

Daor komt de doomnee an.

Hi'j is een lange, innemende man.

Hi'j het een gewaad an en dreegt een musse.

Wat van een akteur het hi'j zeker in him en ik gao op et puntien van de baank zitten.

Daor begint hi'j te vertellen over Jezus.

Nog nooit bin ik een doomnee tegenkommen, die me zo boeien kon.

Zonder ophef vertelt hi'j de woorden, die Jezus zegd het:

'Kom allegere tot Mi'j, die vermuuid en belast binnen, en Ik zal jow rust geven..'

De traonen stromen over de wangen.

Zaachies vraog ik an de vrouw naost me a'k nao ofloop ok mit de doomnee praoten kan.

'Zeker,' is heur bescheid.

Nao de dienst nemt ze me mit en stelt me an de doomnee veur.

Et klickt drekt.

Ik maeke een ofspraoke veur een kattedesaosieles en gao d'r henne.

Op een protte vraogen krieg ik bescheid.

Nao een half jaor wod ik deupt en anneumen bi'j de Nederlaans Hervormde Karke.

Opgetogen en verhipte gelokkig gao ik op huus an.

Eindelijk kan ik de innerlike rust vienen, die a'k al die tied zocht hebbe.

Ik hebbe me bekeerd.

Mit mien angsten en mien vraogen kan ik in et vervolg bi'j God terechte.

Ik hebbe leerd hoe ik bidden moete en dat gefit me een flinke steun.

Dan, ongeveer een jaor nao mien beliedenis, dot blieken dat et allegere niet zo simpel verloopt as da'k dochte.

Et liekt wel of juist now de beproevings pas echt beginnen.

Weer wod ik ziek.

En niet zoe'n klein betien ok, mar slim ziek.

Een kardiogram wist uut, dat ik een hat-euperaosie ondergaon moete.

'Oe God!' bid ik veur de twiede keer in diepe wanhoop.

'Help me!

Dit overleef ik niet... disse laeste nekslag kan ik niet verdrengen.'

Krek as de veurige keer, vuul ik de rust weer over me henne kommen.

Ik vraoge in mien gebed of God mi'j ok een vrund sturen kan, die me in disse nood helpen kan.

Stomverbaosd bin 'k as d'r op een onverwaachs mement een schat van een man mien pad kruust.

Zeuventien jaor oolder is hi'j as mi'j, mar zoks kan me niks schelen.

Hi'j zorgt veur me as een heit en een mem toegelieke.

Et bidden wodt veur mi'j de hieltied gewoner en et gefte me een uitlaotkleppe, die ik vroeger niet kend hebbe.

Op muulike mementen kan 'k mar niet begriepen waaromme et leven nao mien deup niet van een leien dakkien gaot.

Ik hebbe me toch bekeerd, waaromme moet ik now weer an mien hatte eupereerd wodden?

Hooft die ellende dan nooit op?

Waaromme mag ik niet gezond en gelukkig veerder gaon, zonder ziekte en perblemen?

Toch blief ik geloven.

Vlak veur de euperaosie bid ik:

'Lieve Jezus, help me!

As d'r al wat fout gaot bi'j de euperaosie en Jow willen dat et oflopen is mit mi'j, mag ik dan bi'j Jow kommen?

Vangen Jow mi'j dan op?'

Vol vertrouwen gao ik naor et ziekenhuus.

De zuster haelt me op en maekt me klaor veur de euperaosie.

Weer mark ik dat de rust, die ik eerder kennen leerd hadde, over me henne vaalt.

De euperaosie lokt.

Een team van raozend knappe speciaolisten hebben drie omleidings bi'j me anbrocht.

Nao acht daegen mag ik weer naor huus.

Oplocht verdreeg ik alderhaande piene die bi'j zoe'n euperaosie heurt.

Nao een peer maonden is alles aachter de rogge.

Ik kan weer lopen en gao alderdeegst naor ballet en naor tap-

daansen.

Mar nog hopen de beproevings niet op.

Weer krijg ik een hadde klap te verwarken.

Mien lieve vrund krigt longkanker.

Een jaor lange het hi'j streden as een held en ik steun him
zovule a'k mar kan.

Een protte morfine-injekties maeken uiteindelik een aende an
zien leven.

Weer moet ik ofscheid nemen van een dierbere vrund.

Dan gebeurt d'r weer een wondertien.

Roem twie weken te vroeg... percies op 'e dag dat mien vrund
wegraekt... krigt Ellen een hatstikke mooi dochtertien.

Ze hiet van Joël.

Ik kan et niet geloven!

Traonen van verdriet en vreugde stromen toegeliekertied over
de wangen.

Wa'k vroeger nooit docht hadde da'k et ooit kunnen zol, doe
ik now.

Ik daanke God.

Veur alles wat Hi'j mi'j geven het.

Now pas kan ik begriepen, dat alle stokkies van de puzel de
hieltied op et goeie plak valen.

Ik begriepe ok dat et waar is dat een regenboge niet allierend
mar een netuurverschiensel is, mar oons echt vertelt dat d'r een
Verbond bestaot tussen God en de meensken hier op eerde.

Dat Hi'j oons zocht en wi'j allierend mar veur Him eupen hoe-
ven te staon om him te vieren.

Pascal zee et zo:

'Geloof is een goeie gok.

Aj' winnen, win ie alles.

Aj' verliezen, verlies ie niks.'

Ik hebbe de gok neumen.

Uutteld vaal ik in slaop.

Heufdstok 13

De winter is veurbi'

Liefste Fred,

Ik wete niet waaromme... mar plotseling heb ik een innerlike behoefte om je een brief te schrijven.

Nao tien jaor is de tied d'r riepe veur.

Wat me et meest opvaalt, sund daj' wegraekt binnen, is dat et begrip 'tied' hielendal votvalen is.

Viefentwintig jaor bi'jmekaander wezen is in mekeer krompen tot een maond, een ure, een menuut.

Et mement van jow wegraeken, tien jaor leden, kan 'k weerommeplaetsen in een tel.

Ik hebbe ok begrepen dat tied 'tiedloos' is.

Jaoren blaos ie in een ziepbelle de 'tied' op en in een lochtflits spattert hi'j uut mekaander.

Mit de kiender gaot et gelokkig goed.

Yvo warkt as komputereprogrammeur bi'j een softwarebedrief in Canade en Ellen is intied trouwd en het een schat van een dochter.

Kloris, de katte, is dood.

Hi'j zal wel naor jow toekommen wezen.

Soms goel ik om jow, nog de hiel tied, zeker a'k ziek bin.

Dan mis ik jow steun, jow hanen, jow lief en jow anwezigheid.

Ik hebbe al die jaoren as een gek warkt.

Deuren schilder, muren sausd en ni'je spullen kocht.

Veraanderings trekken me de wereld weer in.

Altied bin ik deur jow bescharmd west, now moet ik et allien redde.

Verhipte muuilik vien ik zoks.

Staorigan mar zeker went et toch en krieg ik de hiel tied meer zelsvertrouwen.

Tegenwoordig kan ik gewoon naor jow foto kieken, dat was in et begin onmeugelik.

An now toe mis ie hier niet vule.

De bure bin verhuusd en de winkelman op 'e hoeke het zien

winkel opdoekt.

D'r is een aander in kommen.

Elk veurjaor bluuien de tietelrozen weer lieke uutbundig as
altied en de kraantejonge fluit nog de hielten etzelde deuntien
as hi'j de kraante in de busse stopt.

Laestdaegs ha'k weer een droom...

Ik droomde dat ik op een kade ston en dat ie daar mit een zeil-
boot veur laggen.

Et was regenachtig en kil en et wi'jde dat et zowat dee.

Ie raosden:

'Los! Gooi die trossen los!'

Ik zee:

'Ik kan et niet, ze bin te zwaor.'

Ie raosden:

'Verdomme, ie moe'n!'

Ik hebbe haost.

Ik moet hier weg.'

Ik antwoordde wanhopig:

'Ik kan et niet! Kiek dan, mien hanen bin te koold.

Mien vingers bin hielendal verkramppt.'

'Til die trossen dan over de meerpaolen henne,' reageerde ie
een betien vrundeliker.

'Goed zo!

Gooi ze mar an boord.

Prima!'

Ik vreug:

'Waor gaoj' henne?'

'Hiel veer vot.'

'Mag ik mit jow mit?'

'Nee, dat kan niet.

Ik moet allieend gaon.

Jow tied is nog niet kommen.'

'Zie 'k jow dan nooit meer weeromme?'

Waoromme geef ie me gien bescheid!'

'Ik moete de kop d'r bi'j holen.

De stroom is hier slim sterk.'

'Ie hebben de wiend mit.'

'Ja.

De wiend en de stroom nemen me mit.'

'Koj' nooit meer weeromme?'

Geef bescheid! Koj' nog weeromme?'
'Bye schat...'
'Wat gaoj' hadde?
Waoromme kiek ie niet meer aachteromme?'
'Dat mag ik niet.
Bye, bye...'
'Stik de haand naor mi'j omhogens!'
'Bye...'
'Kiek, ik hebbe een buusdoekien.
Een lochtblauw buusdoekien.
Ik wuive naor jow, kuj' et zien?'
'Ja, bye... bye...'

Hiel lange, totdat et pikkedonker wodden was, heb ik op die kade naor jow staon te kieken.

Stille en alliend.

De wiend gong liggen en staorigiesan dreef ie in jow schippien de revier of.

Ik dochte daj' uut et zicht verdwienen zollen, mar tot mien stomme verbaozing zag ik dat et toplocht in de mast niet aachter de horizon verdween, mar steil omhogens gong.

Stokstief bleef ik staon.

Hiel veurzichtigies, de locht oftaastende, zocht ie jow een weg en een plakken tussen de steerns.

Doe jow lochien eindelijk stilleston, heb ik me ommedri'jd en bin weer op huus angaon.

Doe wodde me dudelik da'k mien eigen weg gaon mos.

Hoeveule jaoren he'k nog te gaon?

Twieje, tiene, twintig?

Zoas al die honderden miljoenen meensken, die oons veurgaon binnen, zal ok ik een keer van disse eerde verdwienen moeten.

Ik wete zeker dat we mekaander weeromme zien zullen en herkennen.

Al is et mar veur een tel.

Nao viefentwintig jaor tegere zoe'n goed kontakt had te hebben, weten we mekeer grif weeromme te vienen.

Veurbi'j, veur altied veurbi'j?

Ik weiger zoks te geloven.

Naïf?

Lichtkaans, mar laot me in die waon.
As de steerns aovens hoge an de locht staon, wuif ik naor jow,
mit mien lochtblauwe buusdoekien.
Dom, hen?
Bi'j' ni'jsgierig hoe as et mit me gaat?
Och, somstieden bin 'k gelukkig en soms zit ik een betien in
de put, mar de wereld dri'jt deur.
Ok dit lietien van Liza Minelli dri'j ik vaeke.
But, The World Goes 'Round.
Et gefit me moed.
Dag schat!
Ik hool van jow.

Lily

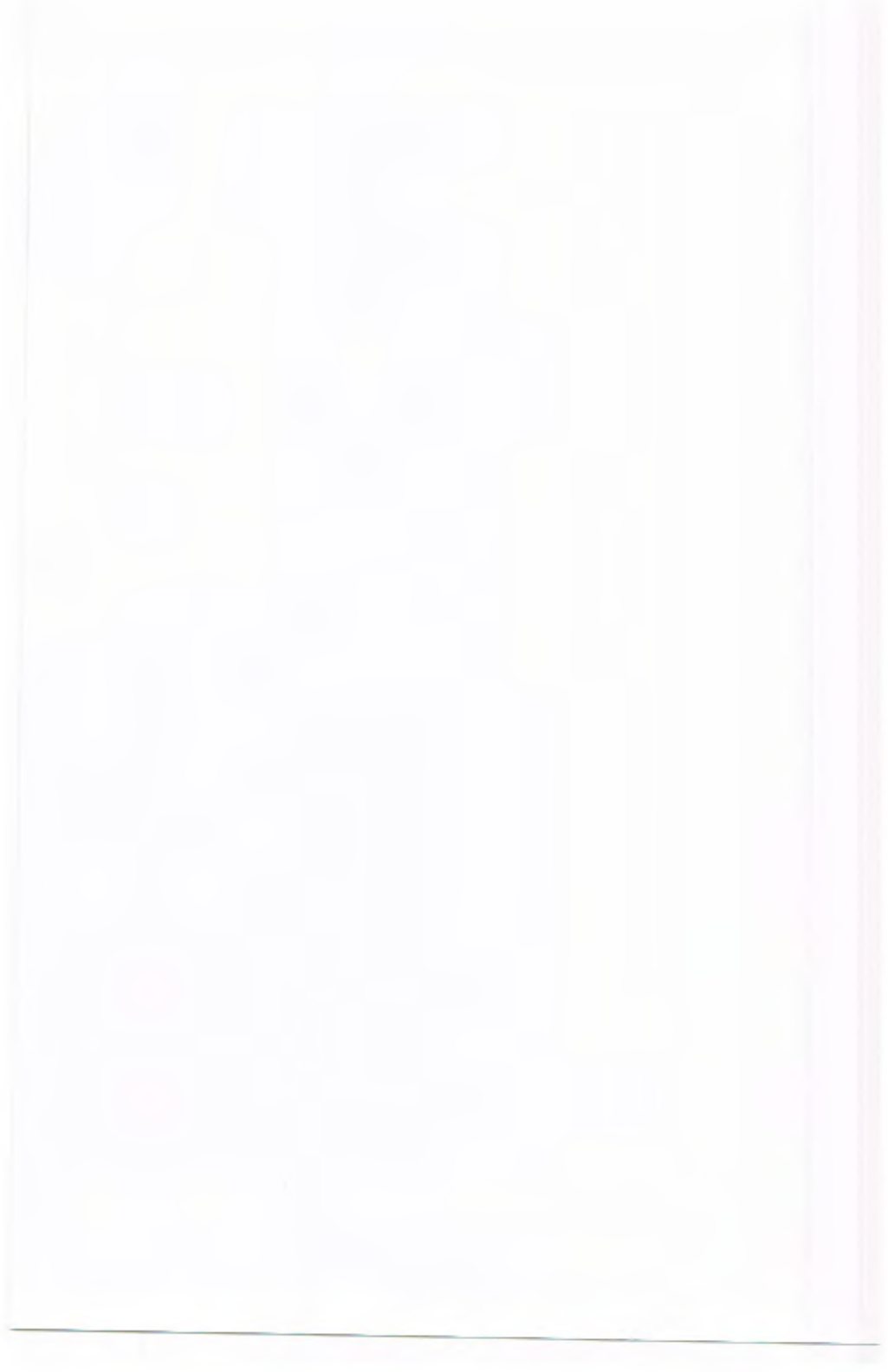
In et vroege veurjaor bin ik naor et graf van Fred gaon en
hebbe disse brief verbraand.

Onder de waarme zonne kringelde en kronkelde et witte
pepier, tegere mit de lekkere locht van vioelties, omhogens.

De wiend tilde de woorden, licht as veerties, op en nam ze mit
naor stille onzichtbere plakkies in de hemelsblauwe locht.

De winter is veurbi'j.

Inhoud:

Heufdstok 1	De shock	5
Heufdstok 2	De begraffenisondernemer	8
Heufdstok 3	Yvo komt uut Amerike	15
Heufdstok 4	De begraffenis	18
Heufdstok 5	Et doppien van de shampoooflesse	23
Heufdstok 6	Hielendal alliend	27
Heufdstok 7	De spiegel	31
Heufdstok 8	De wanhoop	34
Heufdstok 9	Inzicht	39
Heufdstok 10	Hoge hakken	43
Heufdstok 11	De vrund	49
Heufdstok 12	Geloof	53
Heufdstok 13	De winter is veurbi'j	57

